

Ольга Хорошковська, Оксана Петрук

УКРАЇНСЬКА МОВА

Усний курс

1

Ольга Хорошковська, Оксана Петрук

УКРАЇНСЬКА МОВА

для загальноосвітніх навчальних закладів
з навчанням молдовською мовою

Усний курс

1 клас

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки,
молоді та спорту України*

Львів
Видавництво «Світ»
2012

УДК 811.161.2(075.2)
ББК 81.411.1я7
Х82

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України
(наказ МОНмолодьспорту України від 07.02.2012 р. № 118)*

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

Експертизу здійснював Інститут педагогіки НАПН України

Умовні позначення

– Завдання на урок.

– Розкажи...

– Послухай...

– Розучіть і розіграйте...

– Розглянь...

– Попрацюйте в парах...

Увага!

Текстовий матеріал призначений для учителя.

Хорошковська О.Н.

Х82 Українська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням молдовською мовою. Усний курс : підручник для 1 класу / О. Хорошковська, О. Петрук. – Львів : Світ, 2012. – 160 с.

ISBN 978-966-603-734-6

УДК 811.161.2(075.2)
ББК 81.411.1я7

ISBN 978-966-603-734-6

© Хорошковська О.Н., Петрук О.М., 2012
© Байковська І.В., ілюстрації, 2012
© Видавництво «Світ», 2012

ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

*Слова Павла Чубинського
Музика Михайла Вербицького*

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

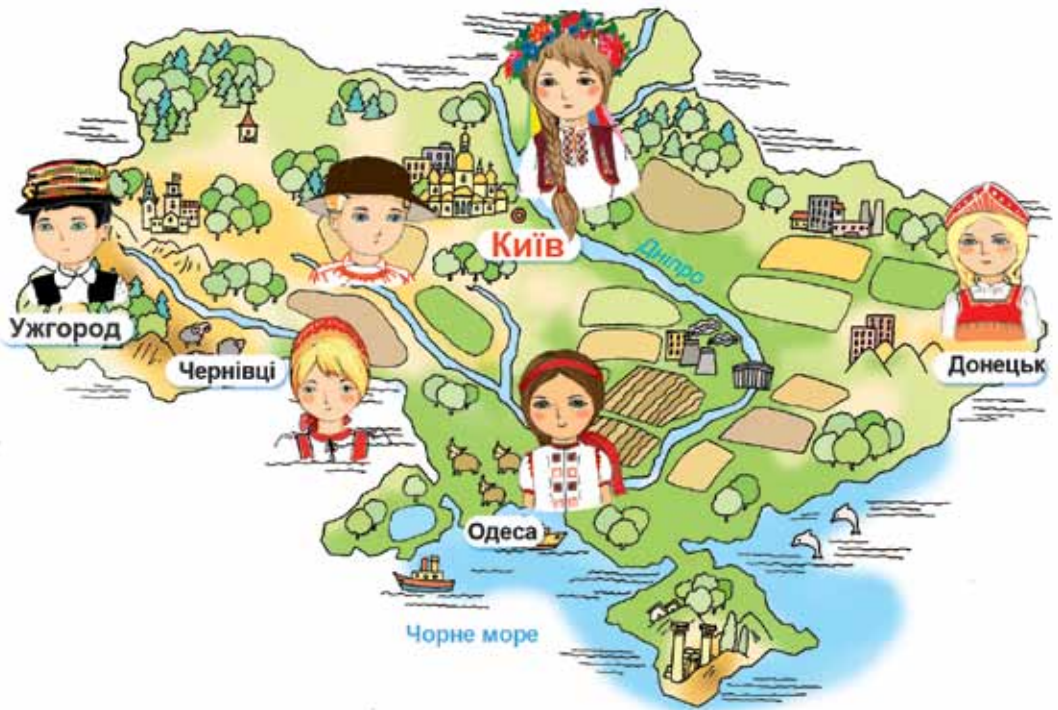
Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

1. Ми живемо в Україні

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, вимовляємо звук [йі].

Володимир Кленц

І Полісся, і Донбас,
Крим і Буковина –
Все це наш величний край,
Люба Україна.

Українець

Українка

Молдованин

Молдованка

Росіянин

Росіянка

Болгарин

Болгарка

Ми живемо́ в Україні.

2, 3. Ми вивчаємо українську мову

 Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, вимовляємо звуки [йі], [ськ], розігруємо діалоги.

У нас урoк української мoви.
Ми вивчаємо українську мoву.

Я молдовáнин.
Я вивчаю українську мoву.

Я молдовáнка.
Я вивчаю українську мoву.

– **Ти** вивчаєш українську мову? – Який у вас був урок?
– Так, **я** вивчаю українську мову. – Урок української мови.

– **Ви** вивчаєте українську мову?
– Так, **ми** вивчаємо українську мову.

Розіграйте діалоги за змістом малюнків і поданими зразками.

4, 5. Хто я?

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, вимовляємо звуки [д'], [ж], розмовляємо.

Я дівчинка. Я українка.
Менé звуть Оксánка.

Я хлопчик. Я українець.
Менé звуть Тарás.

Я дівчинка. Я молдовánка.
Менé звуть Міхаéла.

Я хлопчик. Я молдовáнин.
Менé звуть Мітрúце.

Запитайте одне одного: «Хто ти?». Дайте відповіді за поданими вище зразками.

Я дівчинка.

Ми дівчátка.

Я хлóпчик.

Ми хлóпчики.

Ми хлóпчики і дівчátка. **Ми** дíти.

6, 7. Знайо́мство

 Слухаємо–розуміємо текст, засвоюємо нові слова, вимовляємо звуки [йо], [н], [н'], розучуємо вірш, знайомимося.

– Я Окса́нка.
А як звать тебе́?
– Мене́ звать

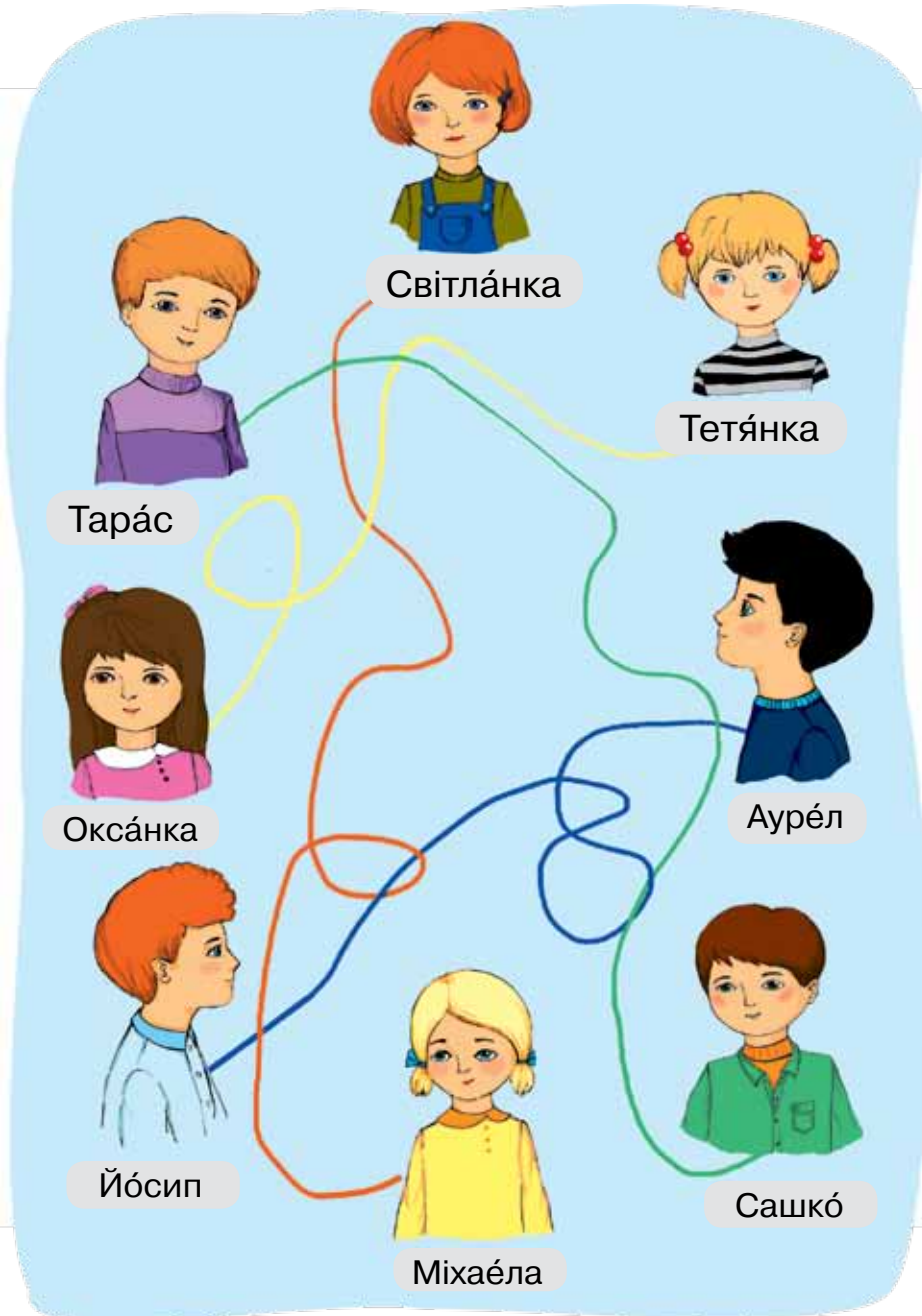
– Я Тара́с.
А як звать тебе́?
– А мене́ звать

Розіграйте сценки знайомства за наведеними зразками.

Розкажіть, хто з ким познайомився за наведеним внизу зразком:

Йо́сип познайо́мився з Ауре́лом.
Світла́нка познайо́милась із Міха́е́люю.

8, 9. Родіна

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, зачуємо напам'ять вірш.

Це **моя** ма́ма.

Це **мій** та́то.

Це **моя** бабу́ся.

Це **мій** діду́сь.

Я – до́нька, вну́чка.

Я – син, ону́к.

Запитайте одне одного і дайте відповіді за зразком:

– Хто **є** у тебе в родині?

– У мене **є** ма́ма, ... ,

Розіграйте діалог за наведеним нижче зразком.

- Це хто?
- Це мій братик. А в тебе є братик?
- Ні, **нема́**. (Так, є). У мене **є** сестричка.

Слухаємо і заучуємо вірш Анатолія Костецького «Весело».

10, 11. У Країні Ввічливості

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні.

Ранок, уранці.

День, удень.

Вечір, увечері.

– Дóброго ранку, мамусю!
– Дóброго ранку, дóнечко!

– Дóброго дня, бабúсю!
– Дóброго дня!

– Дóбрый вечір!
– Дóбрый вечір, татúсю!

– Добрáніч, синóчку!
– Добрáніч, мамусю!

Розкажи, як вітаються вранці, вдень, увечері.

– Приві́т, ... !
– Приві́т!

– До побáчення, ... !
– На все дóбре!

– До зу́стрічі, ... !
– Бува́й!

– До побáчення, па́не ... !
– Бува́йте здоро́ві!

Розіграйте сценки вітання і прощання за змістом малюнків і поданими зразками.

12. Вдóма

 Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, правильно вимовляємо їх і вживаємо у мовленні.

 Розкажи за малюнком, хто намальований, що робить.

 Розіграйте діалоги за змістом малюнків і зразками:

– Дідусю, пограємо у шахи?	– Бабусю, прочитай мені казку.
– Сідай, пограємо.	– Добре, внучко.

13. Кўрочка ряба

! Слухаємо–розуміємо казку, знаходимо малюнки, засвоюємо нові слова, розігруємо.

14, 15. Мої іграшки

Слухаємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, вживаємо їх у мовленні, розігруємо діалоги.

Уяви, що ти з другом (подругою) розмовляєш про іграшки. Запитайте одне одного, що у кого є, а чого – нема. Зразок:

- У мене **є** машинка (лялька), ..., ..., А в тебе?
- І в мене є ... (У мене **немає** ...) .

Дай імена дітям. Простеж за лініями, у кого яка іграшка, хто чим грається і розкажи за зразком:

У ... лялька.

У ... ведмédик.

... грається ляльк**ою**.

... грається ведмédик**ом**.

– Дай мені

– ..., візьмі машинку.

– Ні, не дам. Це моє (моя, мій).

– Дякую.

Що тут є?

Слухаємо і зачуємо напам'ять колискову.

16. Гра «Кіт і миші»

! Слухаємо–розуміємо правила гри, засвоюємо нові слова, заучуємо напам'ять лічилку, розігруємо гру.

17, 18. У Країні Ввічливості. Чарівні слова

 Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, заучуємо напам'ять вірш, розігруємо діалоги.

– ..., візьмі, будь ласка.
– Дякую, ... !

– ..., сідай, будь ласка.
– Дякую!

Розіграйте діалоги за змістом малюнків і зразками.

Розкажи, що було і що сталося. Хто сказав «**Вибач**»?

Розіграйте діалоги за змістом малюнків і поданими зразками.

– Бабу́сю, **дозво́льте** я допоможу́.
– **Про́шу.**

– Ону́чку, дай, **будь ла́ска,** окуля́ри.
– **Про́шу!**

– ... , візьмі́ м'я́чик.
– ... !

– ... , ви́бач мені́, будь ла́ска.
–

19, 20. Шкóла

! Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, розігруємо діалоги.

– Дóбрый день,
– Дóбрый день, діти.

Віорéл **захóдить у** шкóлу. Віорéл **вихóдить зé** шкóли.

! Розглянь малюнки і розкажи, хто що робить.

Це вчитель.

Це вчителька.

Це вчителі.

Це учень,
школяр.

Це учениця,
школярка.

Це учні, школярі.

Розкажи, як звати твою вчительку чи вчителя.

21, 22. Клас

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, заучуємо напам'ять вірш.

У класі є ... , ... , ... , ... ,

Стілець **за** стол**ом**. Комп'ютер **на** стол**і**. Ваз**он** **на** вікн**і**.

Що де?

Хто тут? Що тут?

Оберіть якийсь куточок свого класу і запитайте одне одного «Що тут є?». Зразок:
Тут вікно (дощка, шафа).

Запитайте одне одного «Хто де?» і дайте відповіді за зразками:

Учителька
біля столу.

Учень
біля дошки.

Учениця
за партою.

23, 24. Урoк. Навчання

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, вживаємо їх у мовленні, розігруємо діалоги.

Учителька розповідає.
Учні слухають.

Учителька читає.
Учні слухають.

Учителька запитує.
Учениця підняла руку.

Учениця відповідає.
Учителька слухає.

... читає.

... пише.

... лічить (рахує).

Розкажи за малюнками і поданими зразками, хто що робить.

Розкажіть за малюнками, що роблять учні (учень). Один показує на малюнок і запитує, інший відповідає, і навпаки.

Учні (школярі) читають.

Учні (школярі) пишуть.

Учні (школярі) рахують.

Учні (школярі) малюють.

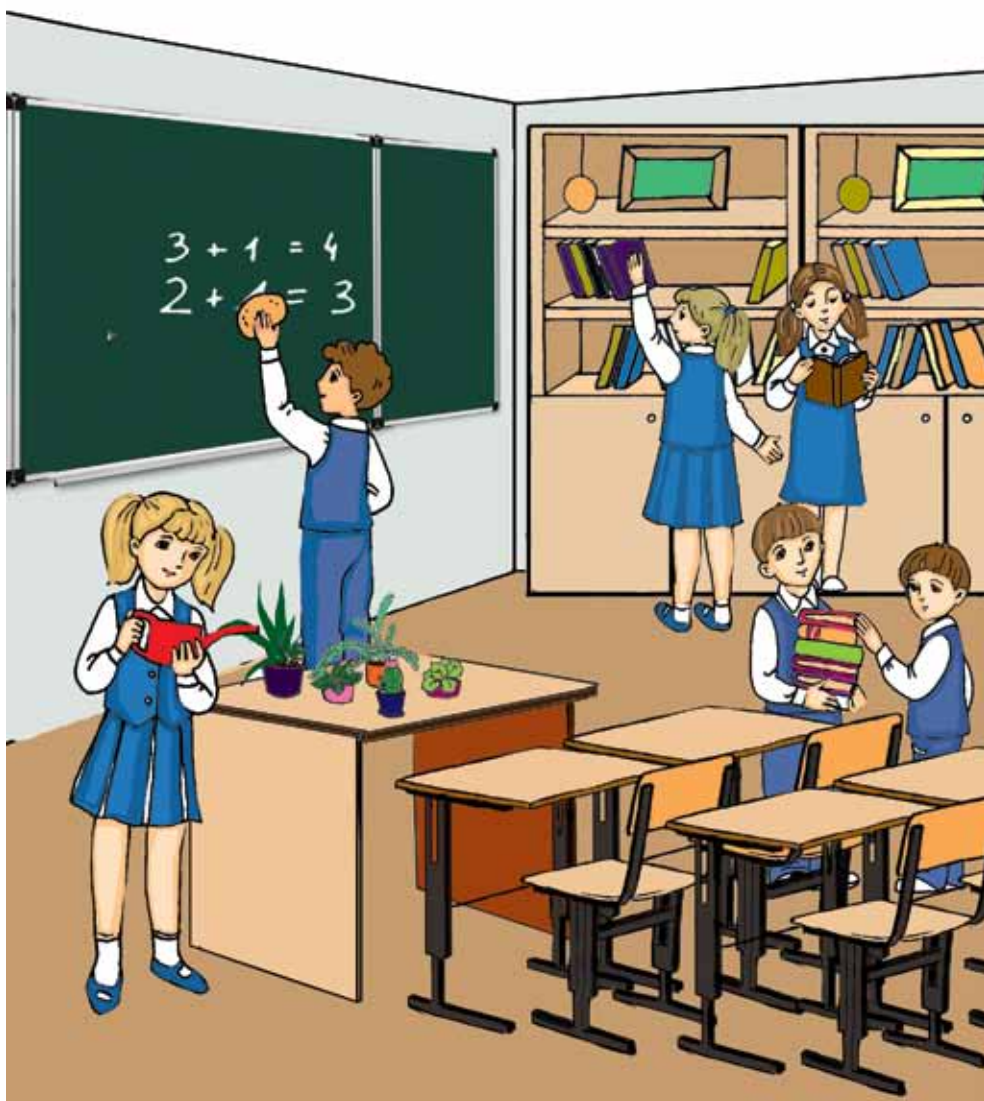

Що де?

25. На перёрві

! Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й текст, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, розповідаємо.

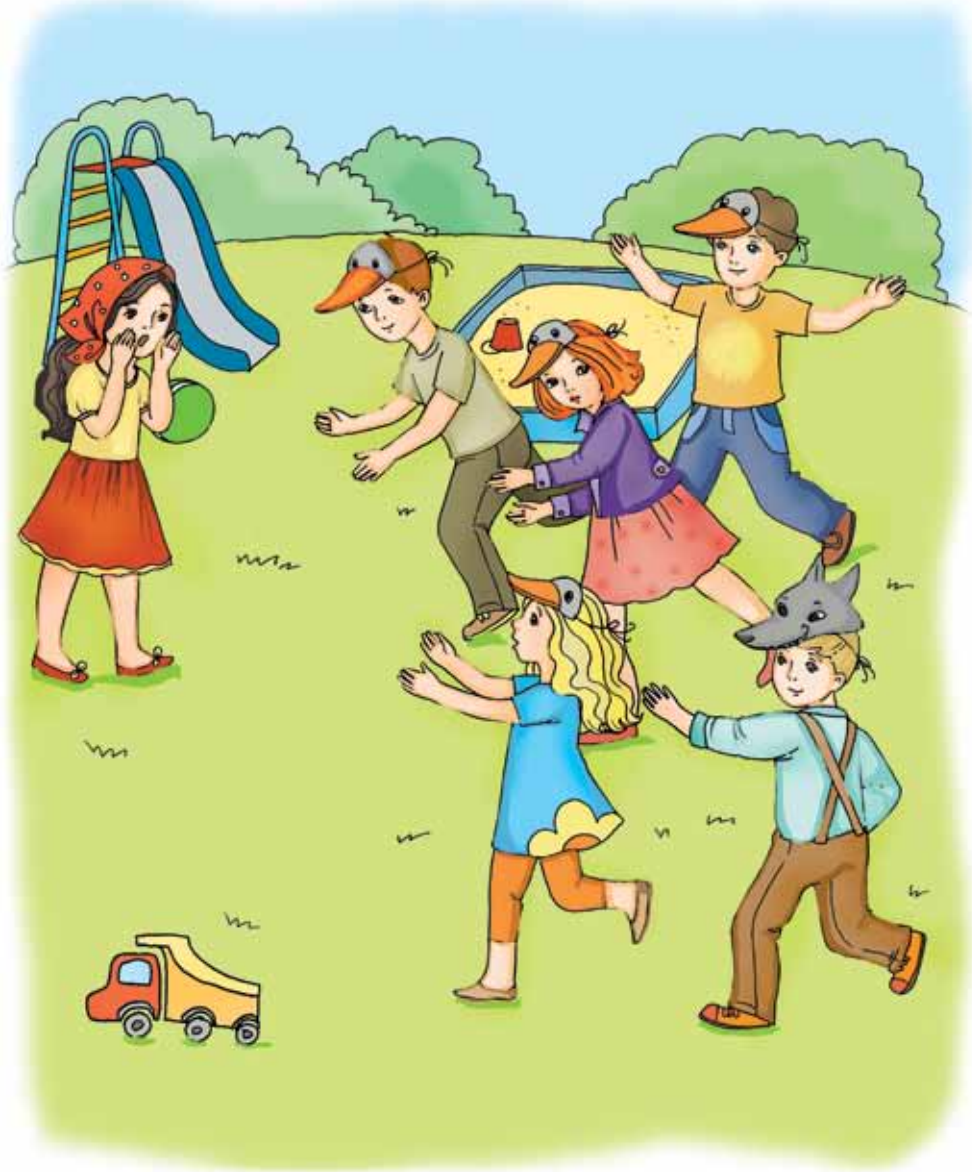

Дай імена дітям і розкажи, хто що робить.

26. «Гу́си, гу́си, додо́му!»

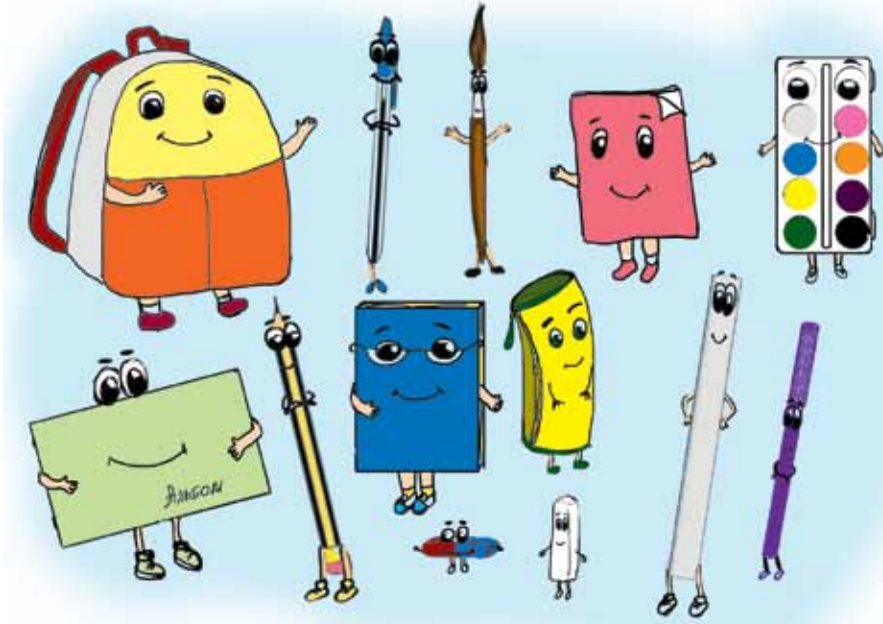
Слухаємо–розуміємо правила гри, засвоюємо нові слова, вживаємо їх у мовленні, розучуємо гру й розігруємо її.

27, 28. Навчальні речі

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й текст, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні.

Навчальні речі – це ... , ... ,

Дайте імена дітям. Запитайте одне одного, що є у дівчинки (хлопчика), і дайте відповіді.

Послухай і розкажи за малюнками і поданими зразками, що де знаходиться.

Стіл – **на столі**. Стілець – **на стільці**. Пárта – **на пáрті**.

Рáнець – **у рáнци**. Зóшит – **у зóшиті**. Альбóм – **в альбóмі**.

Запитайте одне одного, що у кого в портфелі (на парті), і дайте відповіді.

Розіграйте діалоги за змістом малюнків.

29, 30. Лічба́ (1–10)

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, лічимо, заучуємо лічилку.

1 (оді́н) зо́шит

2 зо́шити

6 зо́шитів

1 (оді́н) оліве́ць

4 олівці́

6 олівці́в

1 (одна́) кні́жка

3 кні́жки

6 книжо́к

1 ...

4 ...

7 ...

Запитайте одне одного, скільки чого (зошитів, олівців, книжок, ручок), і дайте відповіді за зразками.

Розгляньте малюнки і побудуйте діалоги: один (одна) вказує на малюнок і запитує, скільки чого, інший(-а) – відповідає.

?

?

?

?

Що на столі?

Дайте імена дітям. Розіграйте діалог за змістом малюнка і зразком:

- ... , візьмі машинку.
- Дякую, Грайся сама́.

31, 32. Кольорі. Ми маліємо

 Слухаємо–розуміємо тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, розігруємо діалоги, зачуємо напам'ять.

I ряд

II ряд

III ряд

IV ряд

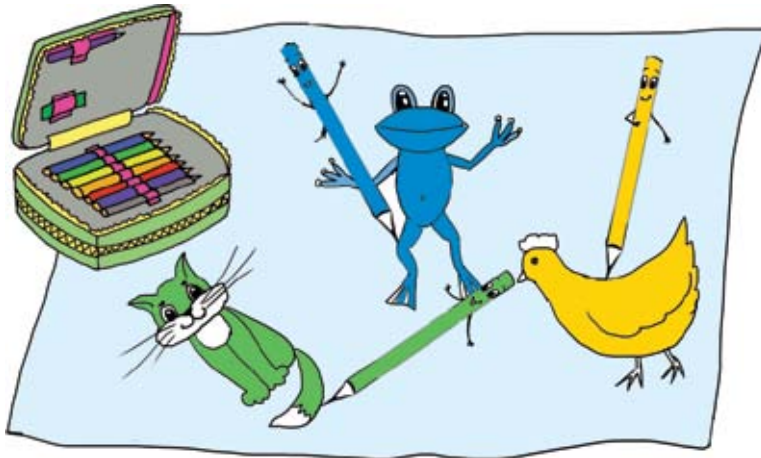
Фарби якого кольору є в першому ряду? А яких нема у другому ряду? У третьому, четвертому?

Попросіть одне в одного олівець якогось кольору. Розіграйте діалоги за ситуаціями: 1) тобі дали олівець; 2) тобі відмовили, бо олівця такого кольору немає.

Слухаємо вірш Тамари Коломієць «Кольорові олівці».

Що не так намалювали олівці? А як треба?

Слухаємо і зачуємо напам'ять вірш Івана Складаного «Соняшник за тином».

Розкажи за змістом вірша і малюнка, хто тут і що робить.

Запитайте одне одного «Що ти любиш малювати?», «Чим?» і дайте відповіді за зразками:

- Що ти любиш малювати?
- Я люблю малювати ... ,
- Чим ти малюєш?
- Фарбами. А ти?

33, 34. **Осінь**

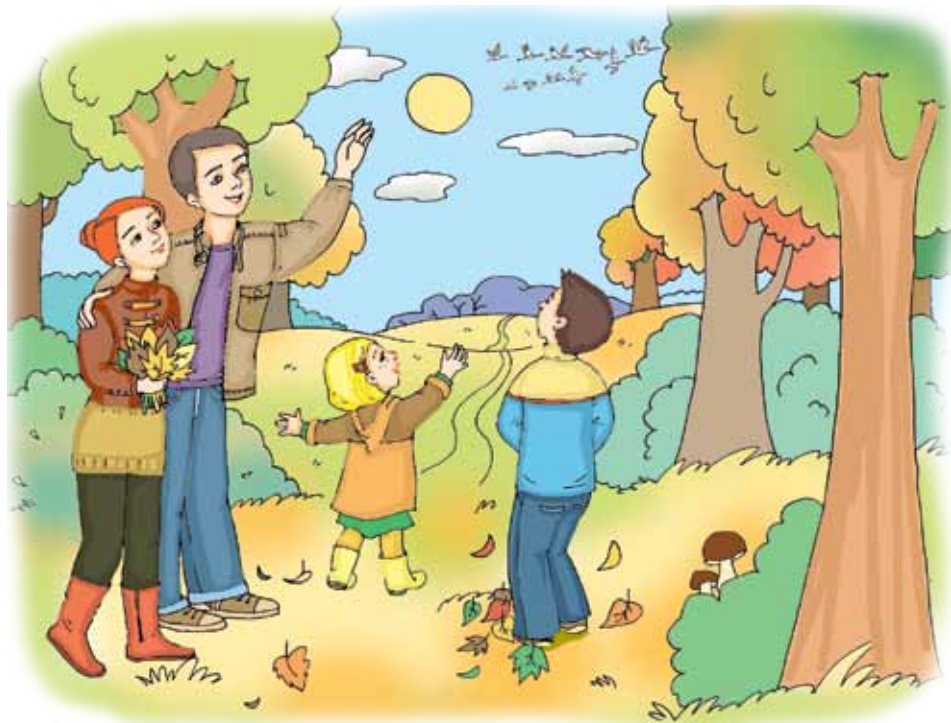
Слухаємо–розуміємо тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, розігруємо діалоги.

Сонце за хмарами.

Іде дощ.

Опадає лістя.

Які зміни в природі відбуваються восени?

Розіграйте розмову тата і сина за змістом малюнка.

Розіграйте розмову мами і доньки за змістом малюнка і за зразком:

- Який **гáрний** гриб!
- ... , цей гриб **гáрний**, але отру́йний!

35. Людина

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні.

Чоловік.

Жінка.

Люди.

Хлопчик.

Дівчинка.

Немовля.

Покажуй на малюнок і розповідай за зразком:
Це чоловік, а це жінка.

Хто великий, а хто малий?

Розкажи за малюнками і зразками, хто який (яка).

... дорóслий, а ... малі́й.
... висóкий, а ... низькі́й.

... дорóсла, а ... малá.
... висóка, а ... низька́.

... ста́рший, а ... молóдший.

... ста́рша, а ... молóдша.

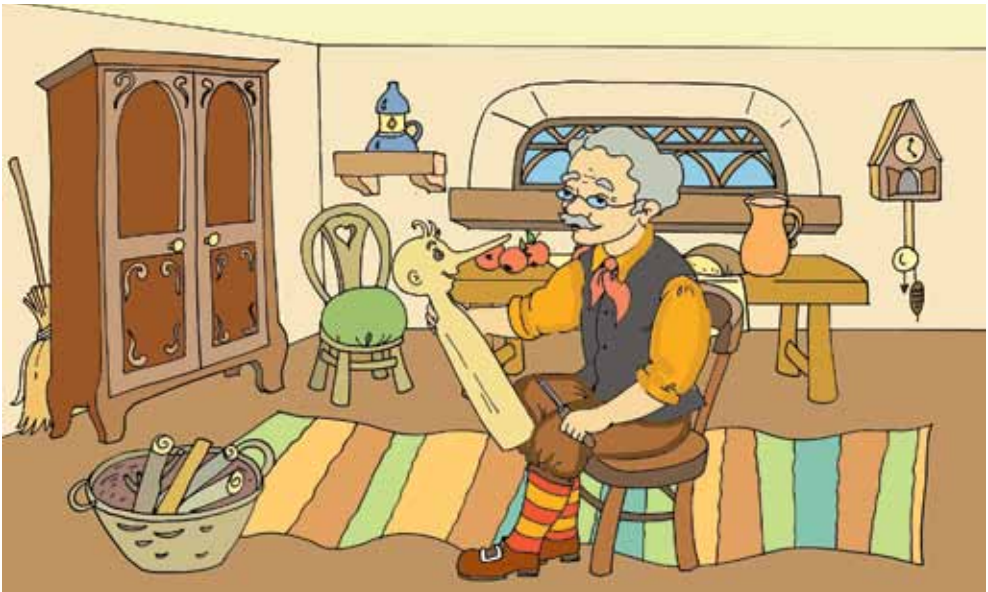
Хто який? Хто що робить?

36, 37. Дерев'яний хлопчик

! Слухаємо–розуміємо казку, засвоюємо нові слова, розповідаємо за малюнками, розігруємо діалоги.

! Розкажи, що вирізав Джеппетто?

! Який ніс у Піноккіо?

Що ще вирізав Джеппетто?

Запитайте одне одного, що спочатку вирізав Джеппетто, а що – потім, і дайте відповіді.

38, 39. Гігієна

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, розповідаємо за малюнками.

... **чістить** зуби.

... **міє** руки.

... **умивається**.

... **втирає** обличчя.

... **купається**.

... **розчісує** волóсся.

Дайте імена дітям. Один показує на малюнок і запитує, що робить дівчинка (хлопчик), інший – відповідає, і навпаки.

Слухаємо вірш Андрія М'ястківського «Киця прокидається...».

Слухаємо і зачуємо напам'ять вірш «Водичко, водичко...».

40, 41. Óдяг

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні.

Óдяг – це ... , ... , ... , ... ,

Розкажи, що одягають хлопчики, а що – дівчатка.

Запитайте одне одного «Що ти одягнув(-ла) до школи?» і дайте відповіді.

Слухаємо і зачуємо напам'ять вірш Наталі Забіли «У нашої Оксаночки».

Слухаємо оповідання Бориса Вовка «Лінива Оленка».

Розіграйте розмову вчительки та Оленки.

Запитайте і розкажіть одне одному, що одягне дівчинка своїй ляльці. Якого кольору?

42, 43. Взутт'я

 Слухаємо – розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, заучуємо напам'ять вірш.

Взутт'я – це ... , ... , ... , ... ,

 Побудуйте діалог: один показує на малюнок і запитує «Що це?», інший відповідає, і навпаки.

... у чобіткі.

... у туфлі.

... .. у валянки.

 Розкажи за малюнками і поданими зразками, хто у що взутий.

 Запитайте одне одного «У що ти взутий (взута)?» і дайте відповіді.

Хто що взує? Яке взуття зайве?

Дайте дітям імена. Хто взувається і одягається, а хто – роззувається і роздягається? Покажіть на малюнок і запитуйте одне одного «Хто що робить?», дайте відповіді.

44. Свѣто Миколѣя

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, заучуємо напам'ять вірш.

Кому Святий Миколай приніс подарунок? Який?

Які подарунки має Святий Миколай для дітей? Який з них хотілося б мати тобі?

Запитайте одне одного, що кому приніс Святий Миколай.

Дай імена хлопчикам. Розкажи, кому який подарунок приніс Святий Миколай. Чому?

Про що розповідає хлопчик батькам?

Розіграйте діалог між братиком і сестричкою за змістом малюнка.

45, 46. Новій рік

 Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо слова і вживаємо їх у мовленні, розігруємо діалоги.

Ялинкові прикраси – це ... , ... , ... ,

Порахуй і скажи, скільки чого.

Розіграйте діалоги: 1) між татом і сином (тато просить подати гірлянду); 2) між мамою і донькою (донька дає мамі кульку).

Слухаємо вірш Анатолія Камінчука «Новорічне свято».

Розкажи за малюнком і змістом вірша, хто прийшов на свято.

Розкажи за малюнками, хто з ким. Зразок:

Дід Мороз **зі** Снігуронькою.

Снігуронька **з** Дідом Морозом.

47. Різдвяні свята в Україні

! Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, зачуємо напам'ять.

Запитайте одне одного і розкажіть, які колядки і щедрівки ви запам'ятали.

48, 49. Зимові розваги

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні.

Що тут?

Дайте імена дітям. Запитайте одне одного, хто що робить та «На чому ти любиш кататися?», і дайте відповіді.

Слухаємо вірш Євгена Гуцала «Баба снігова».

Дайте імена дітям. Запитайте одне одного, хто що робить, і дайте відповіді.

Дайте імена дітям. Розіграйте діалог за змістом малюнка і зразком:

- ..., ходімо кататися.
- Зачекай. Я візьму санки.

Запроси свого друга (подругу) кататися на ковзанах (санчатах, лижах).

50, 51. Проду́кти харчува́ння, їжа

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні.

Їжа – це ... , ... , ... ,

Запитайте одне одного «Що ти любиш їсти?» і дайте відповіді за зразком:

– **Я люблю їсти** ... ,

– Що ти їси?
– Я їм

– Що він їсть?
– Він їсть

– Що вона їсть?
– Вона їсть кашу.

– Що ви їстé?
– Ми їмо́ шоколадку.

Розіграйте діалоги за змістом малюнків і поданими зразками.

Розкажи, хто що буде їсти.

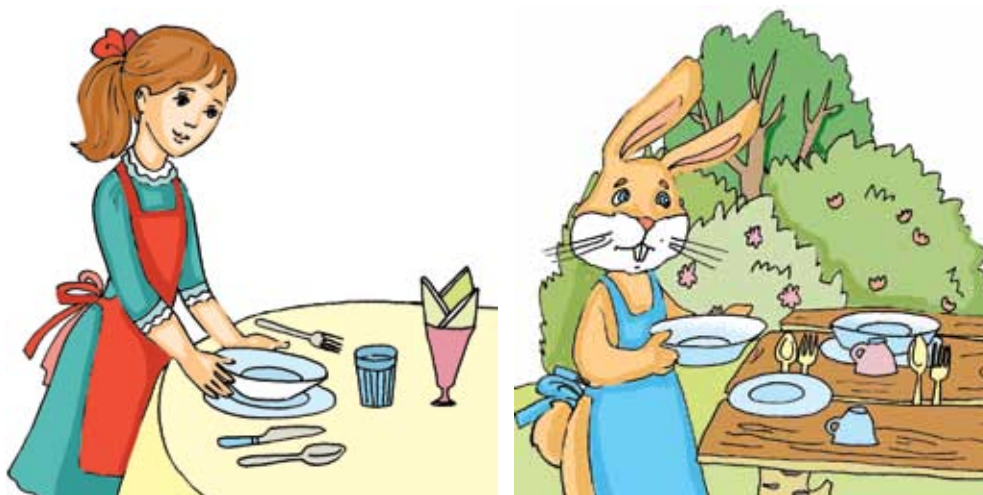

52, 53. Посуд

 Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, вживаємо їх у мовленні.

Посуд – це ... , ... , ... ,

  Хто правильно наклав стіл? А хто ні? Що кладуть, а що ставлять? Де? (посередині, зліва, справа, за).

 Запитайте одне одного і дайте відповіді, що де треба поставити і покласти, коли накриваєш на стіл.

Розкажи за малюнками і наведеними зразками, що на (у) чому. Що стоїть, а що лежить?

... **на** таці.

... **на** блюдці....

... **на** столі.

... **леж**ить на

... **леж**ать на

... **сто**їть на

Що у чому?

Що лежить не на місці? Де треба покласти виделку, а де – ложку? Що зайве, а чого не вистачає?

Запитайте одне одного, що чим їдять, і дайте відповідь.

54, 55. Лисиця і журавель

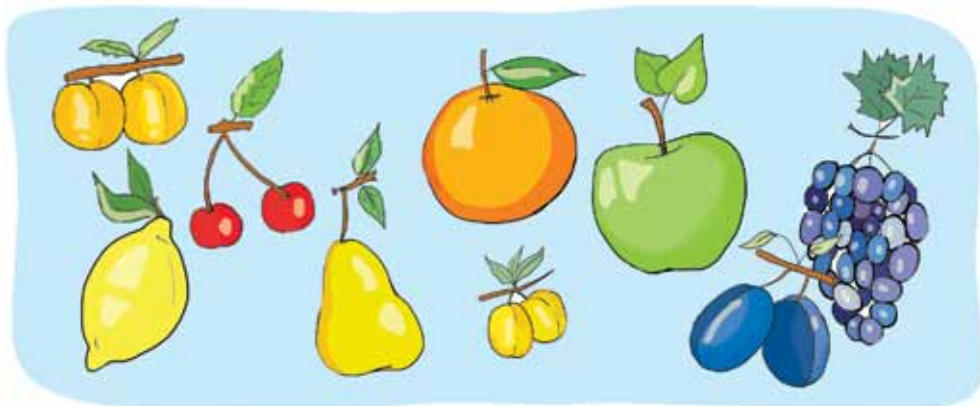
Слухаємо–розуміємо казку, засвоюємо нові слова і вживаємо у мовленні, розігруємо казку в особах.

56, 57. Фру́кти

 Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні.

Фру́кти – це ... , ... , ... ,

 Запитайте одне одного «Що яке? (який? яка?)» і дайте відповідь.

  Розіграйте діалог за змістом малюнка.

Дайте дітям імена. Запитайте, що у кого, і дайте відповіді.

Розкажи, що є у першому ряду. Що є і чого нема у другому ряду, третьому?

58. Що ми п'ємо?

 Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й текст, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні.

Що ми п'ємо? Розкажи за малюнками.

Назви, хто тут. Хто що п'є?

Запитайте одне одного, хто що любить пити, і дайте відповіді.

59. У кав'ярні

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й текст, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, розігруємо діалог.

Що тут?

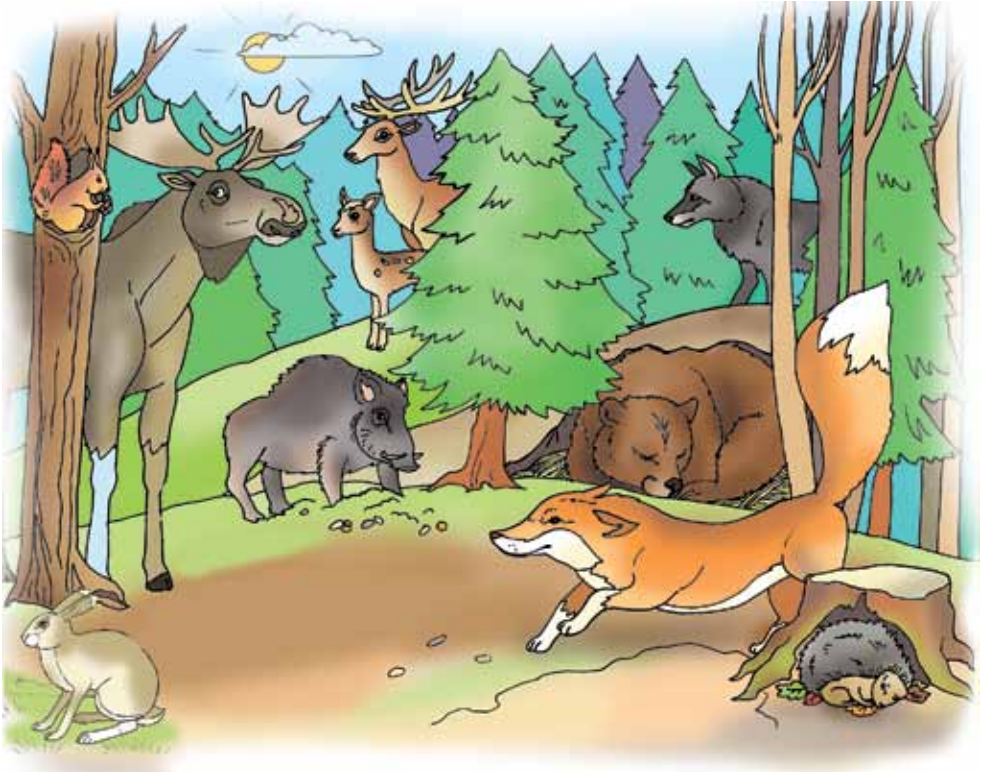

Уявіть, що ви у кав'ярні. Що б ви замовили? Розіграйте сценку «Розмова з офіціантом».

60, 61. Де вони живуть?

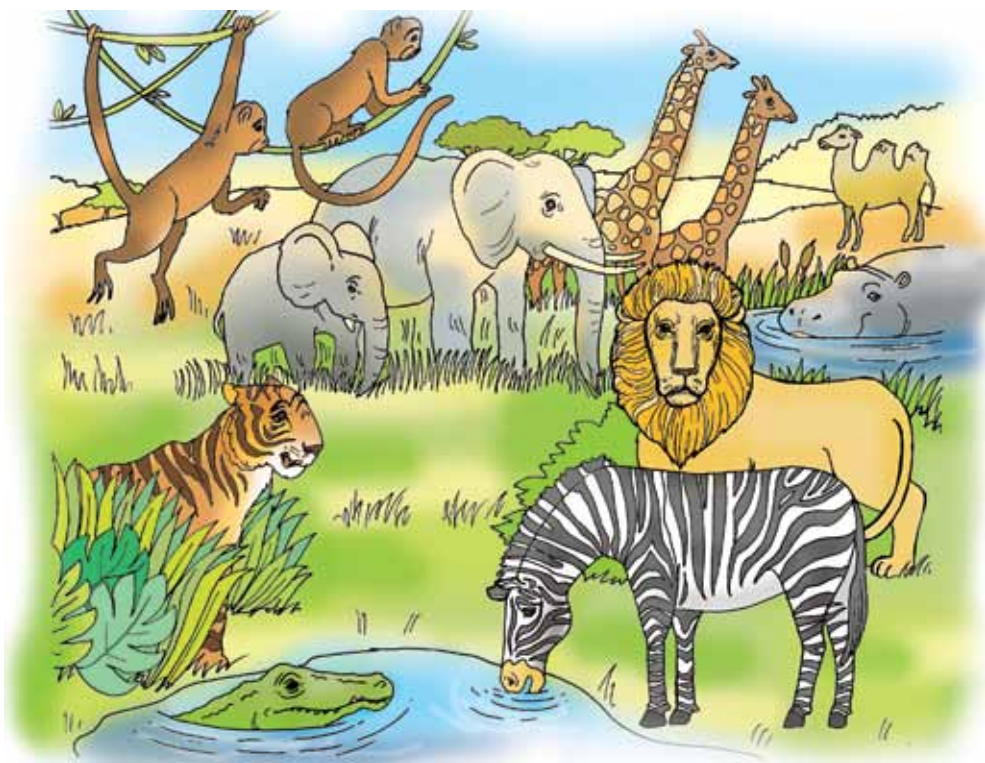
Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й текст, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, зачуємо напам'ять вірш.

Дікі тварини – це ... , ... , ... ,

Хто тут?

Дікі тварини – це ... , ... , ... ,
Вони живуть у

Слухаємо й зачуємо напам'ять вірш Ольги Страшен-
ко «У зоопарку».

62, 63. Рукавичка

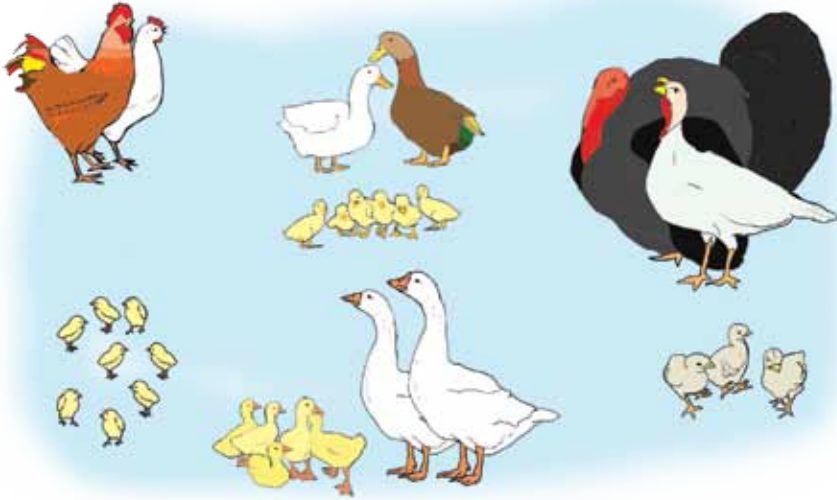
Слухаємо–розуміємо казку, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, розповідаємо за малюнками, розігруємо казку в особах.

64, 65. Свійська птіця

 Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні.

Свійська птіця – це ... , ... , ... , ... ,

Розкажи за малюнками, хто який, у кого хто. Скільки їх?

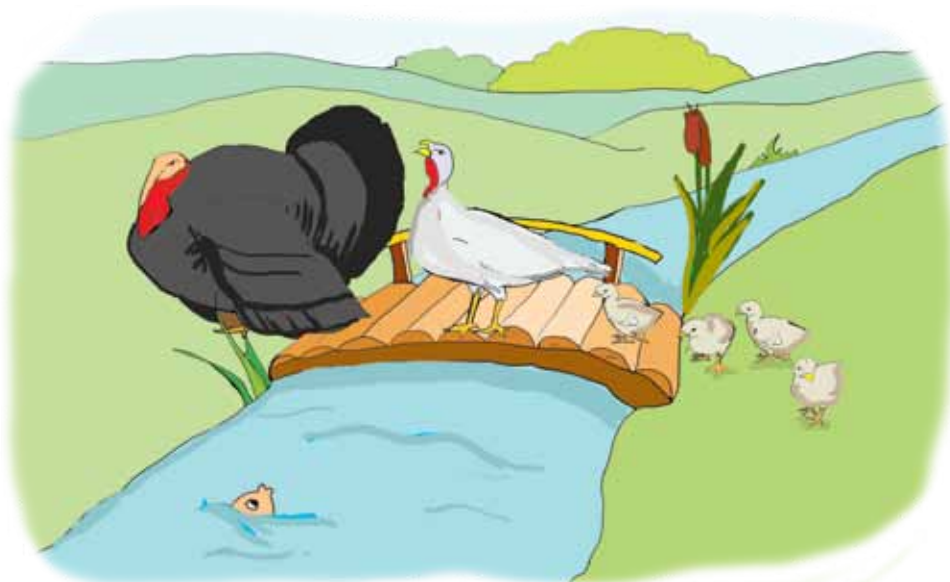

Слухаємо текст «Мар'янчині улюбленці».

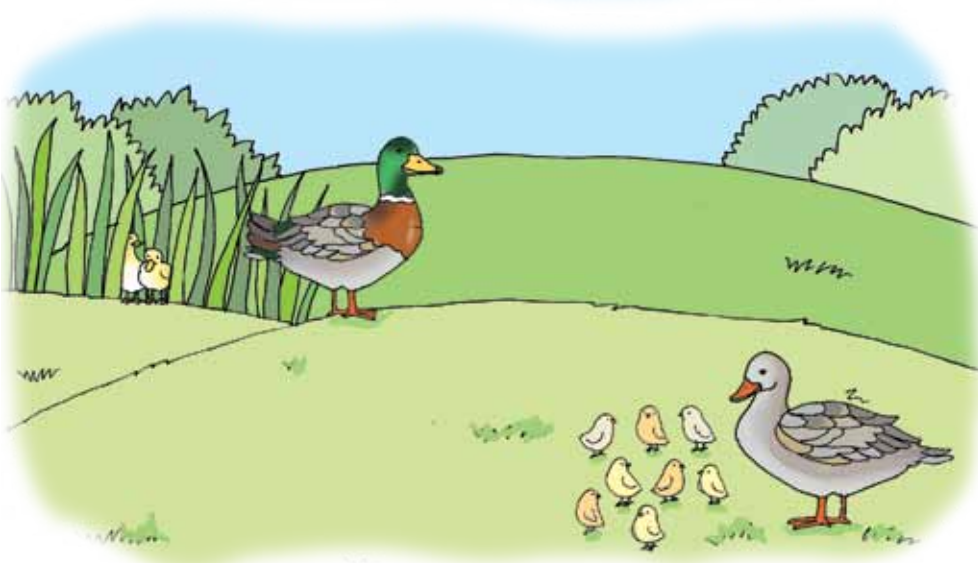

Слухаємо і зачуємо напам'ять вірш «Ішов індик з індичкою...».

Слухаємо і зачуємо напам'ять вірш Грицька Бойка «Качечка криче».

Порахуй і скажи, скільки кого.

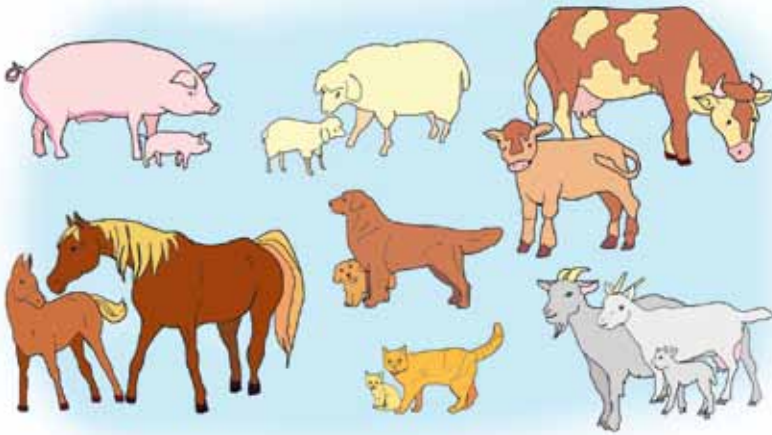

Розіграйте діалог качки і курчат.

66, 67. Свійські тварини

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, зачуємо напам'ять вірш, розігруємо казку.

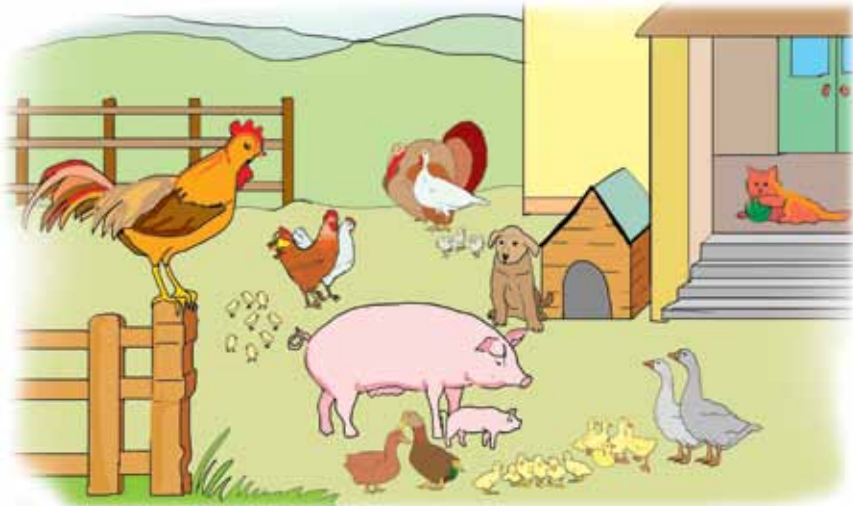
Свійські тварини – це ... , ... , ... , ... ,

Хто у кого?

Слухаємо вірш Олени Павленчук «Любить наш півник ...».

Запитай друга (подругу), які тварини є у їхньому домашньому господарстві або у дідуся (бабусі).

Слухаємо казку «Як тварини стали свійськими».

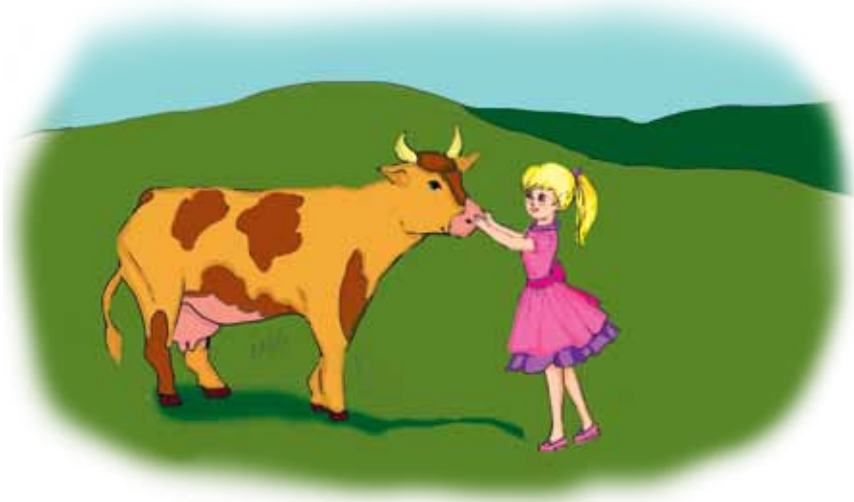
Розкажи, хто намальований.

Розіграйте текст за ролями.

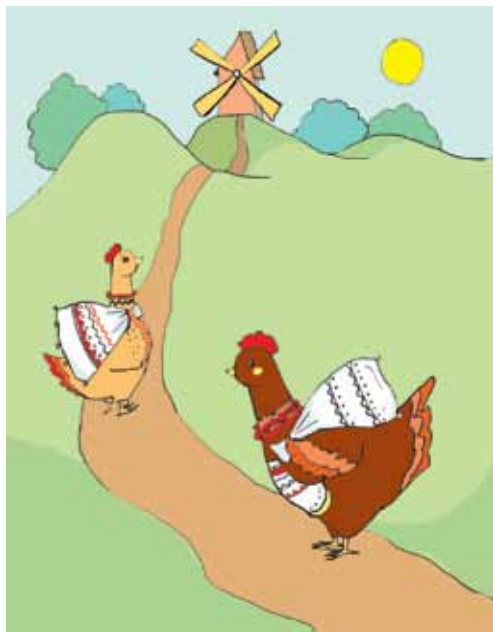
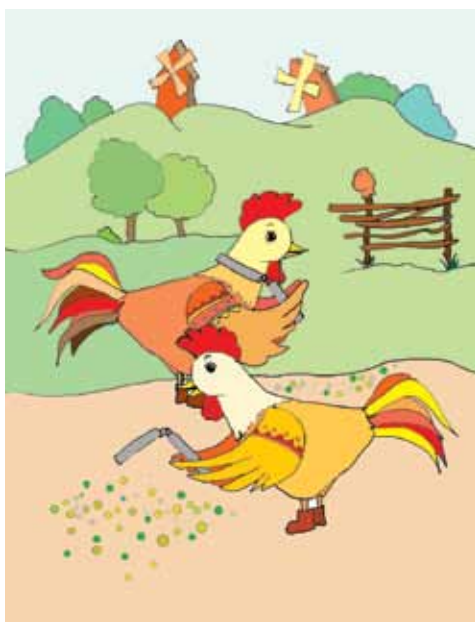

Слухаємо і заучуємо напам'ять вірш «Корівко, корівко...».

68. Два півники

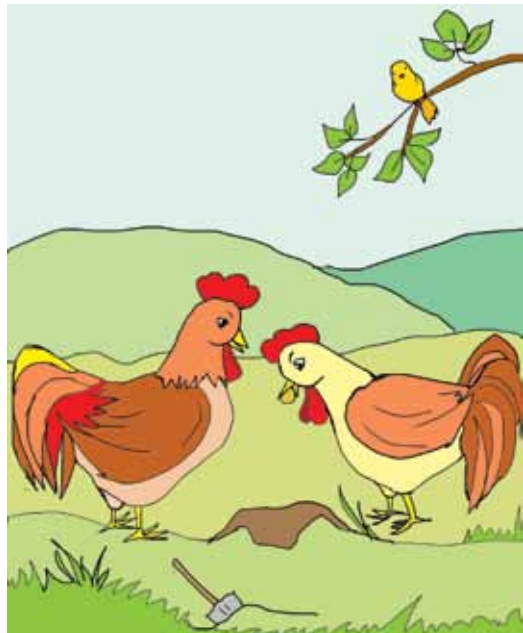
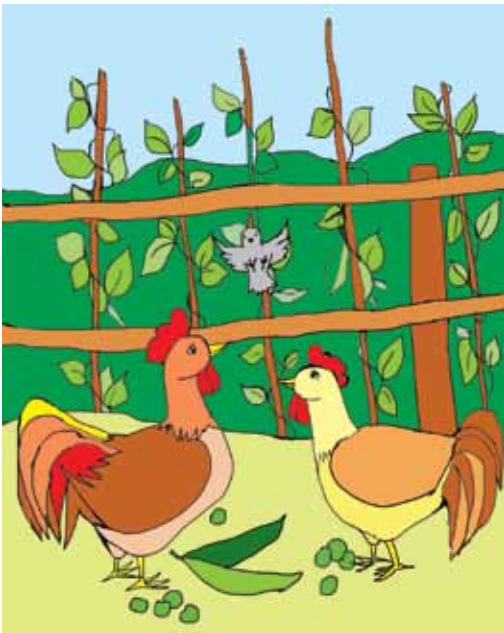
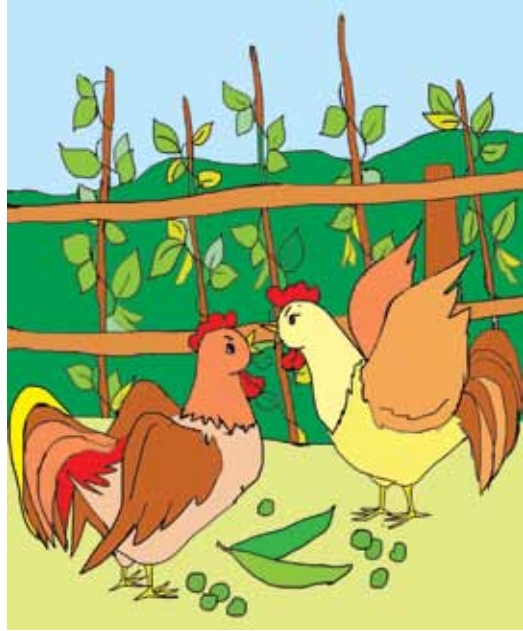
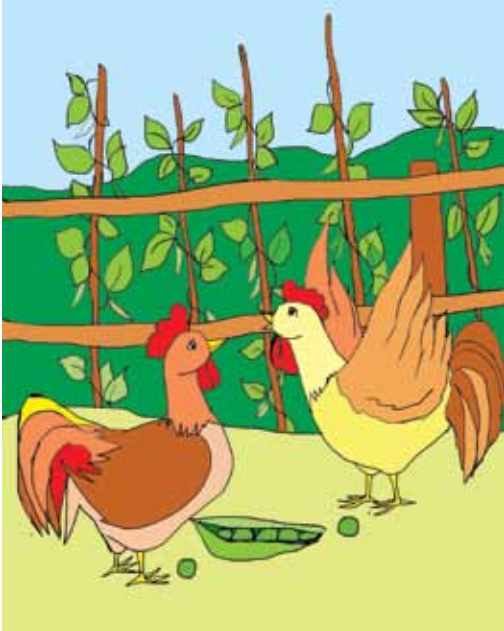
! Слухаємо–розуміємо пісню, засвоюємо нові слова, розу-
чуємо і співаємо пісеньку.

69. Півник з півником дружили

Слухаємо–розуміємо текст, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, зачуємо напам'ять уривок вірша.

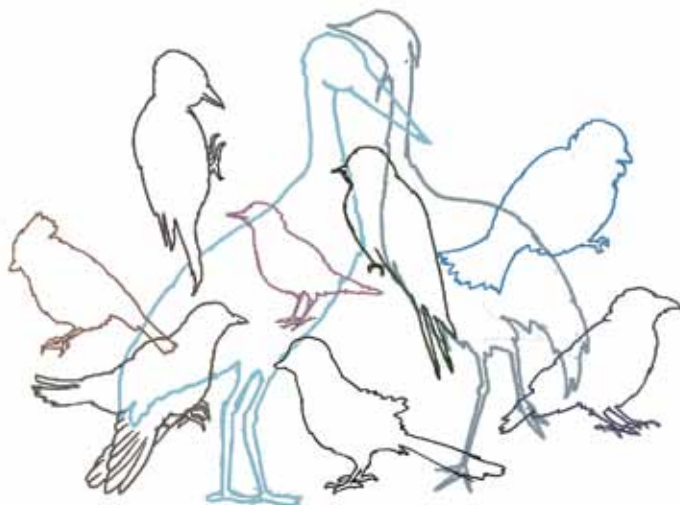
70. Нaші пернаті друзі

 Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, зачуємо напам'ять.

Птахі – це ... , ... , ... ,

  Покажіть на малюнок і запитуйте одне одного «Хто це?».

  Хто де ховається?

Розкажи за малюнками, хто де живе.

Слухаємо і заучуємо напам'ять забавлянку «Сорока-ворона».

71. Весна прийшла

 Слухаємо – розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, заучуємо напам'ять вірш.

72. Мамине свято

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, зачуємо напам'ять.

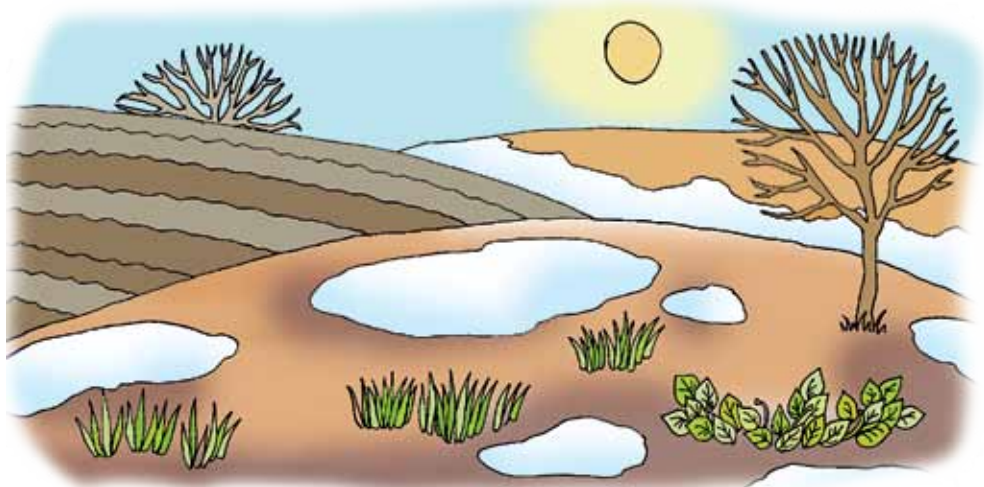
Розіграйте ролі тата, мами та дітей. Привітайте маму зі святом весни.

73. Тарас Шевченко – великий український поет

! Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, зачуємо напам'ять.

🎧 Слухаємо й зачуємо напам'ять вірш Тараса Шевченка «Встала весна».

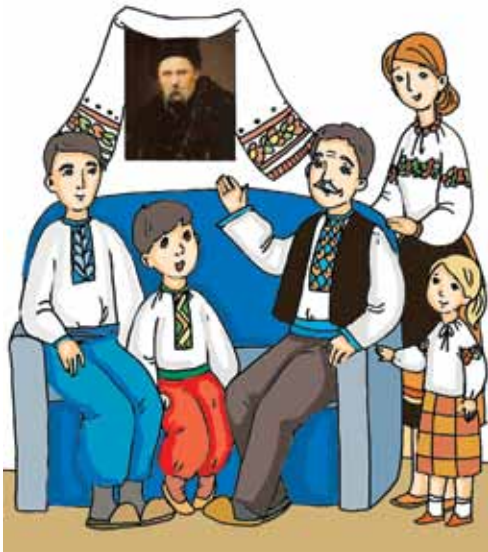

Розкажи, як вшановують Тараса Шевченка у твоїй школі.

Слухаємо вірш «У нашій хаті на стіні ...».

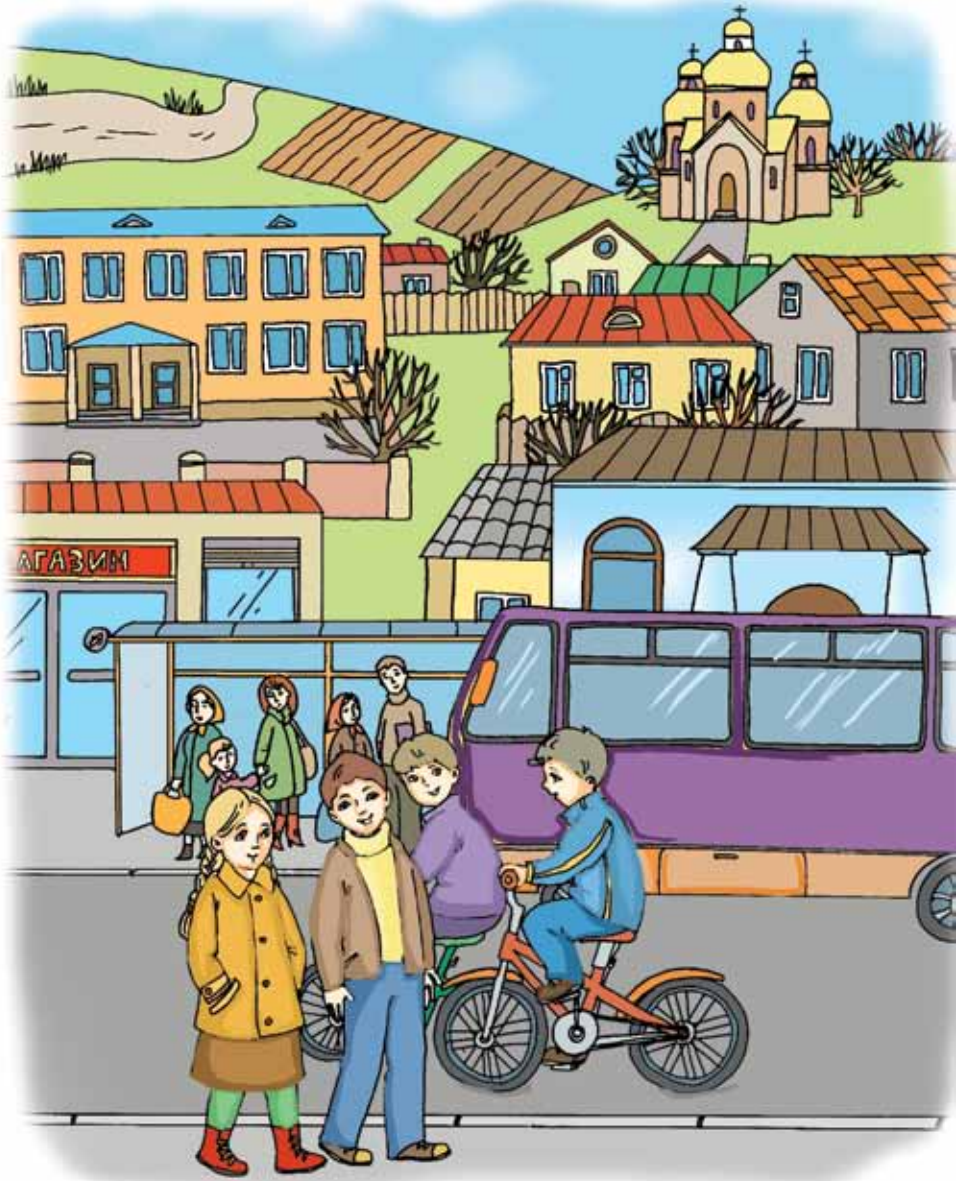

Розкажи, що ти запам'ятав(-ла) про Тараса Шевченка.

74. **Нáше селó. Хáта**

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя, засвоюємо нові слова, розповідаємо за малюнком.

Що є у цьому селі? Хто йде? Хто їде?

Якщо ти живеш у селі, розкажи, яке воно. Що є у селі чи біля нього?

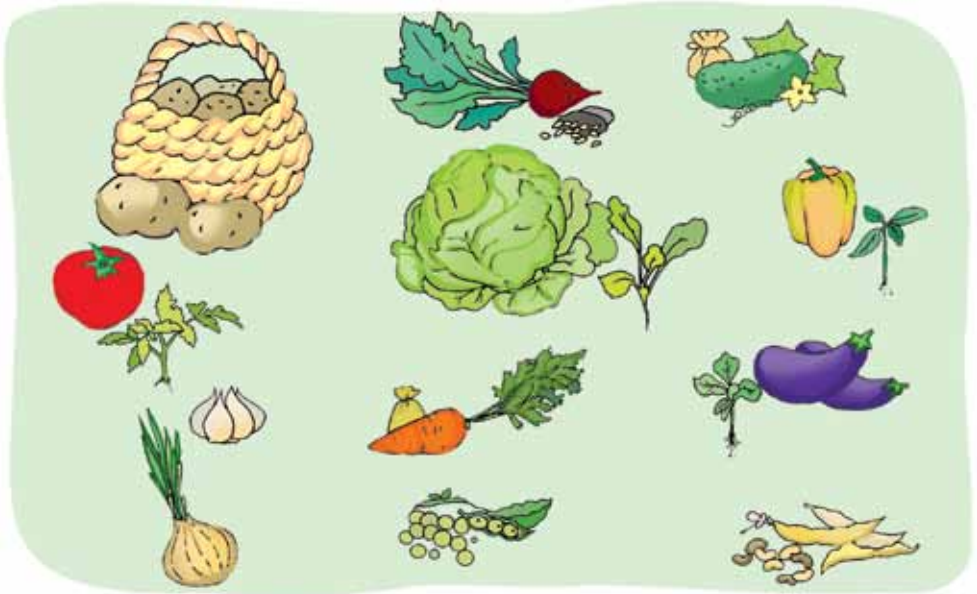

Що тут є?

75, 76. Весна́ в селі́

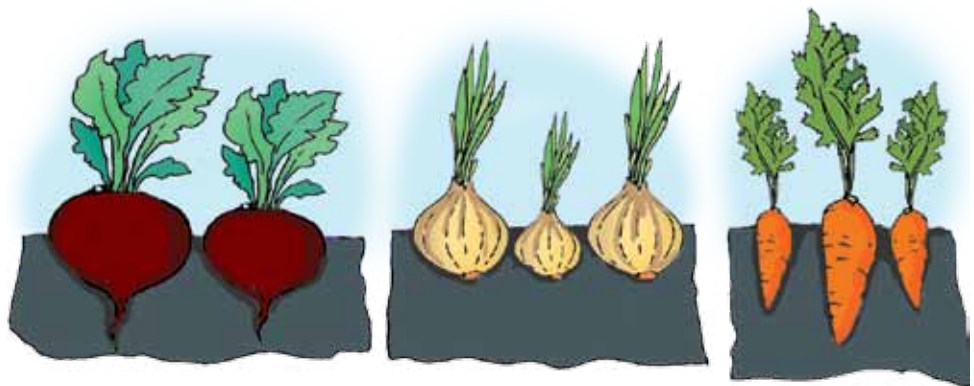
Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, за-
своюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, розігруємо
діалоги.

Óвочі – це ... , ... , ... , ... ,

Показуйте на малюнок, запитуйте одне одного «Що
це? Який? (Яка?)».

Запитайте і розкажіть одне одному, що на малюнку.

Слухаємо і заучуємо напам'ять вірш Романа Завадовича
“У городі вже весна».

Що роблять весною в городі?

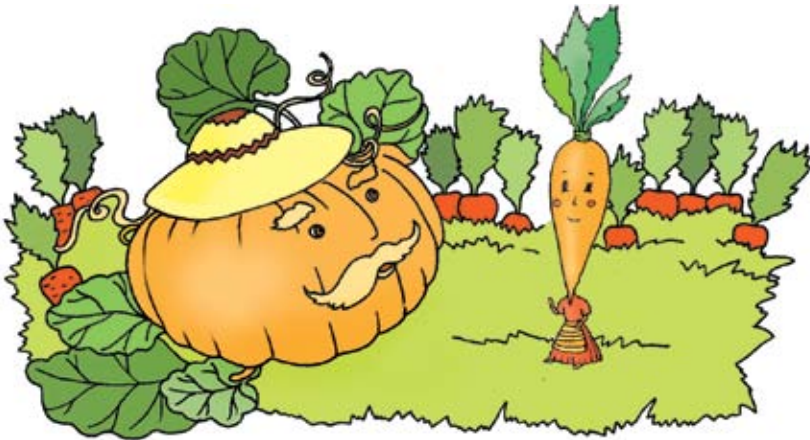

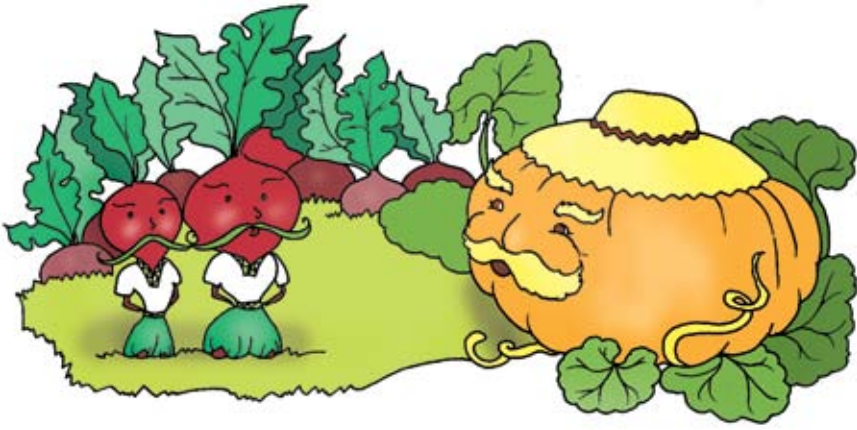
Розіграйте сценки: 1) мама просить доньку подати насіння моркви (квасолі, буряка, ...); 2) тато просить сина принести води.

77, 78. Ходить гарбуз по городу

Слухаємо–розуміємо пісню, знаходимо малюнок, засвоюємо нові слова, розігруємо пісню в ролях.

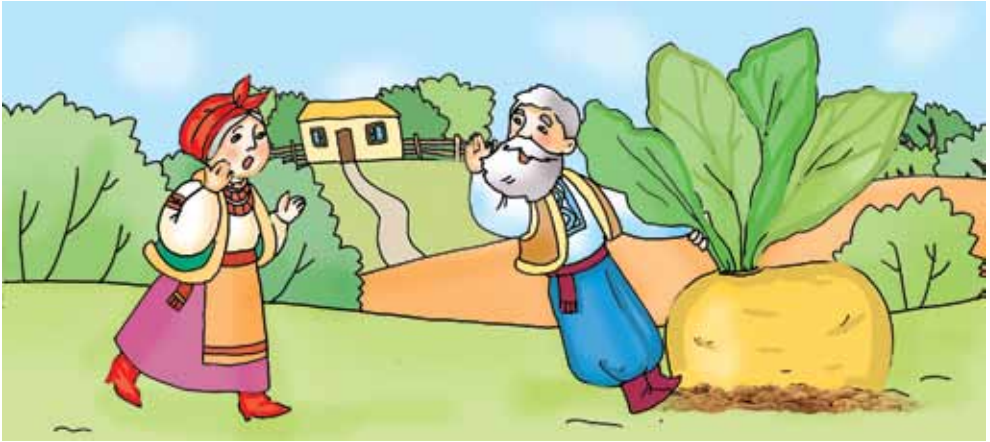

79, 80. Ріпка

Слухаємо–розуміємо казку, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, розповідаємо за малюнками, розігруємо казку.

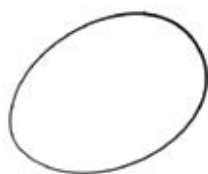

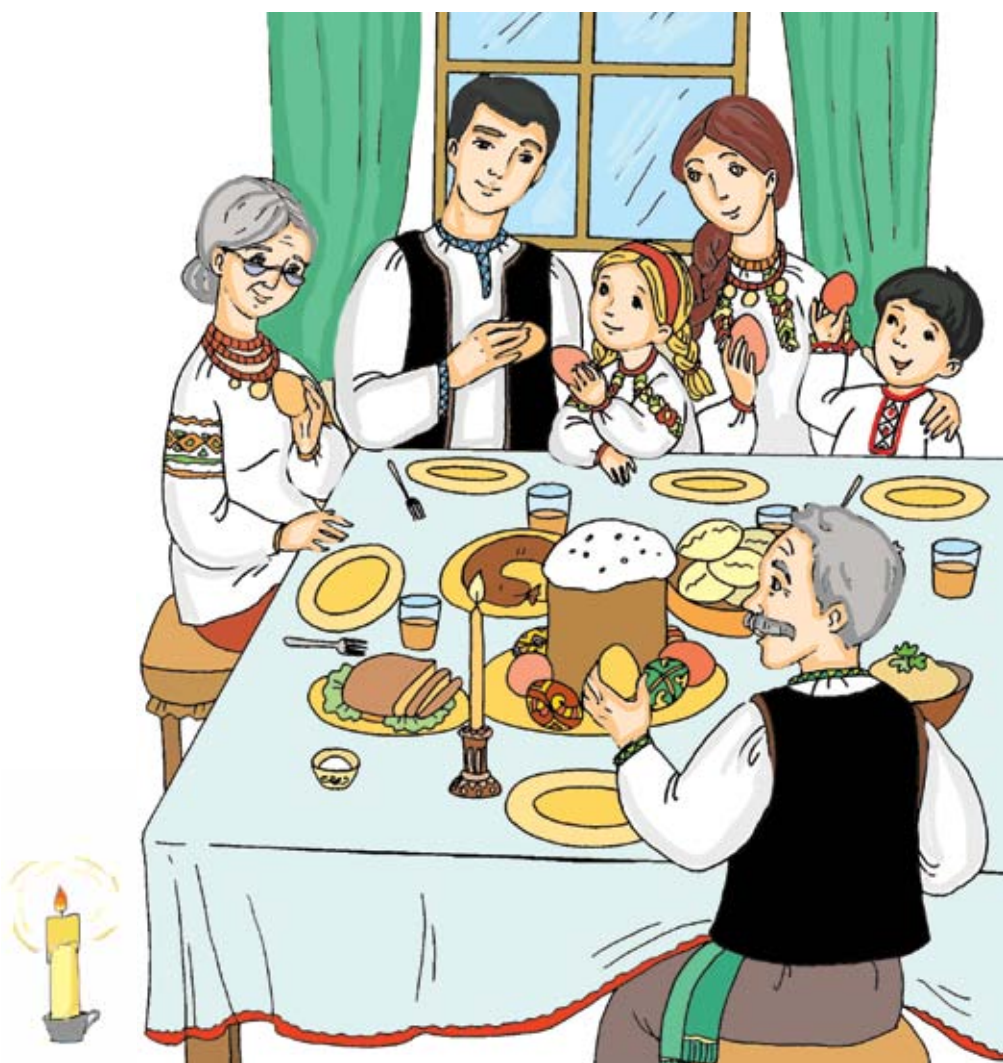
81, 82. Великдень

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, розповідаємо за малюнками, заучуємо напам'ять.

Слухаємо і заучуємо напам'ять вірш Катерини Перелісної «Писанка».

Що є на великодньому столі?

Запитайте одне одного, як святкують Великдень у сім'ї кожного з вас, і дайте відповіді.

83, 84. Місто. Трaнспорт

 Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова й уживаємо їх у мовленні, розігруємо діалоги.

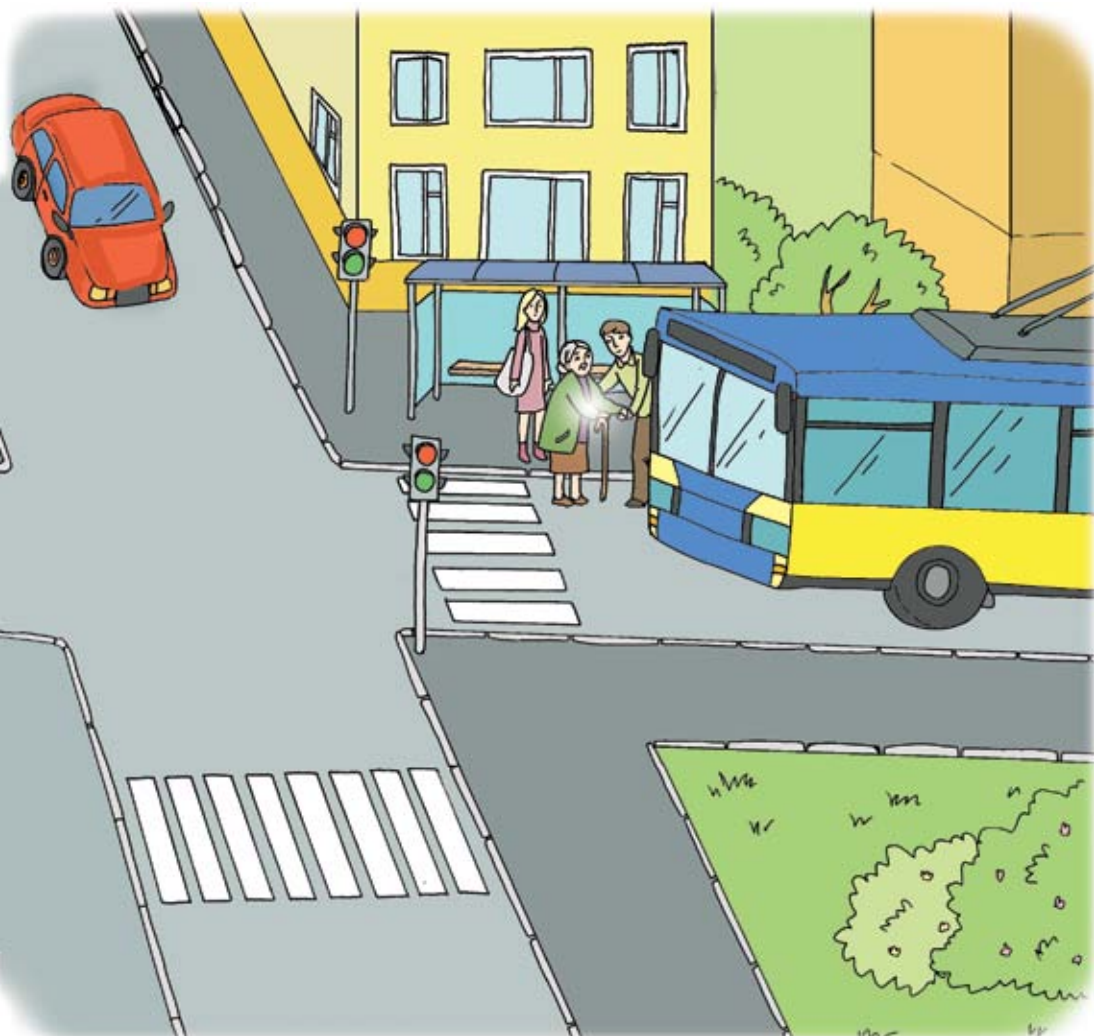

 Які будинки у місті? А в селі? Що ще є у місті? А в селі?

 Про що можуть розмовляти жінка й дідусь? Розіграйте цю сценку.

Трaнспорт – це ... , ... , ... ,

Розіграйте сценку: чоловік допомагає жінці зайти у тролейбус, вона дякує.

85. На вулицях міста

 Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, розігруємо діалоги.

 Розіграйте сценку розмови між чоловіком і хлопчиком, який хоче перебігти дорогу.

 Розіграйте діалоги **хлопчик – жінка, дівчинка – чоловік.**

86. У транспорті

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, розігруємо діалоги.

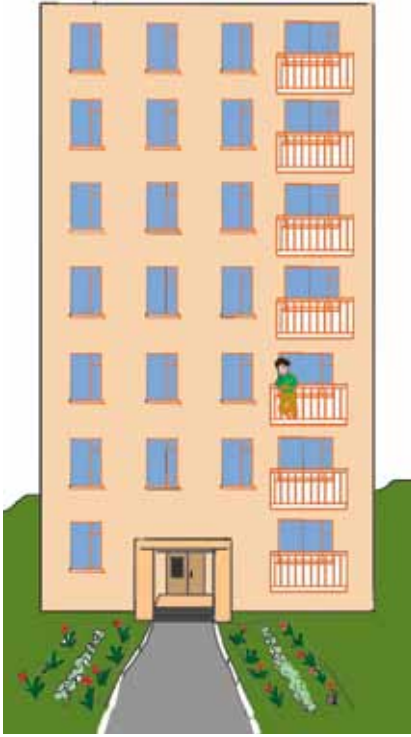

Розподіліть ролі й розіграйте сценки: 1) хлопчик купує квиток у кондуктора; 2) жінка просить хлопчика закомпостувати квиток; 3) хлопчик поступається місцем бабусі, бабуся дякує.

87, 88. Будінок. Квартіра. Мэблі

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, розігруємо діалоги.

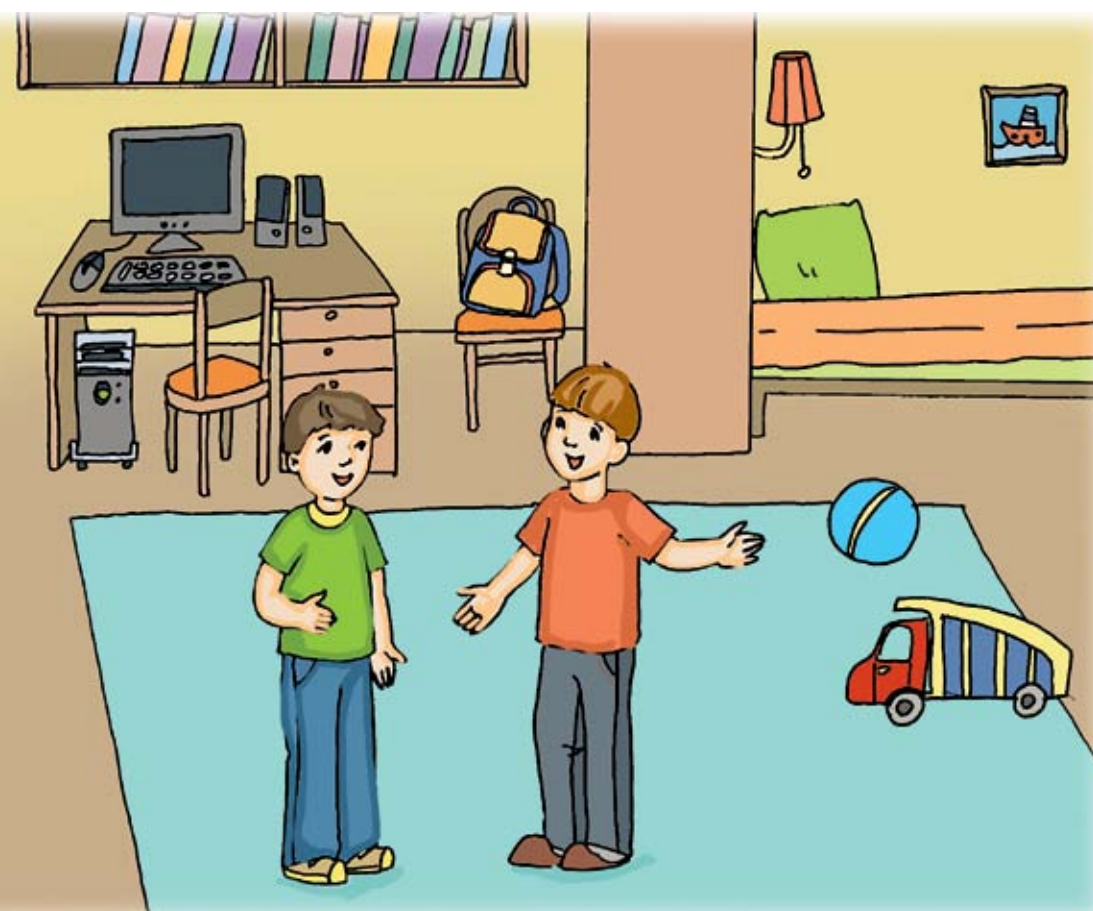
Чи відрізняються міські будинки від сільських? Скільки поверхів має цей будинок? На якому поверсі живе хлопчик?

Мэблі – це ... , ... , ... ,

Запитайте одне одного, що є у вашій квартирі (хаті), і дайте відповіді.

Що є у дитячій кімнаті?

Розіграйте сценку зустрічі хлопчиків і запрошення до кімнати.

89. Україна – наша Батьківщина

 Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, розповідаємо, вивчаємо напам'ять.

90. Кіїв – столиця України

 Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова, вживаємо їх у мовленні, розповідаємо.

Розкажи, що ти дізнався(-лася) про Київ.

91, 92. Мій рідний край

Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, заучуємо напам'ять вірш, розігруємо діалоги.

Це Одеса. Що ти знаєш про це місто?

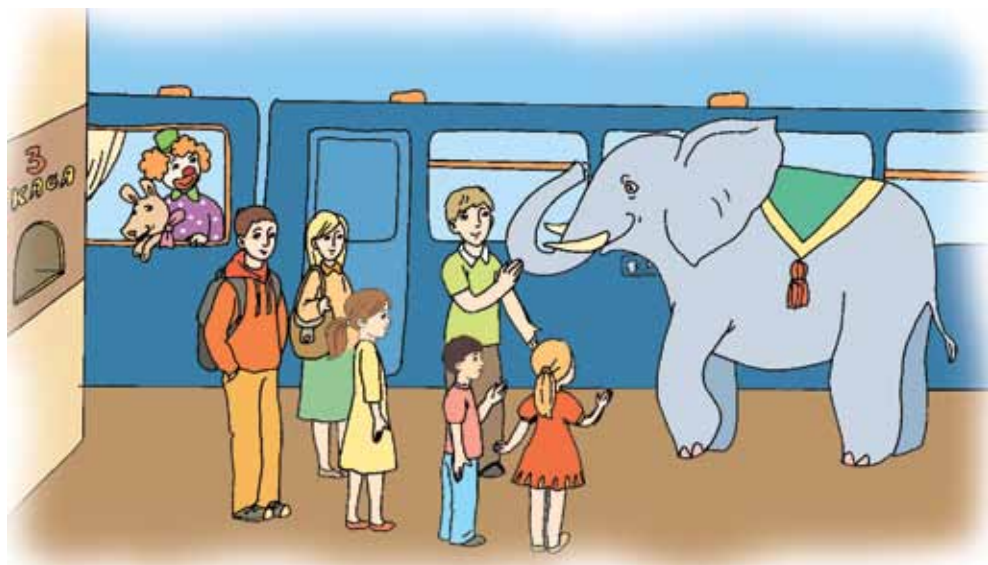
Це Чернівці. Що ти знаєш про це місто?

Розкажи про своє село, місто: як воно називається, велике воно чи мале, що в ньому є.

Слухаємо і зачуємо напам'ять вірш Сергія Шаповалова «Слон».

Розкажи за малюнком, хто тут є.

Уяви, що ти з мамою (татом, сестрою, ...) на вокзалі. Там ти зустрів(ла) свого однокласника(-цю). Запитай у нього (неї), куди і з ким він (вона) їде.

93, 94. У гостях у бабусі й дідуся

! Слухаємо–розуміємо розповідь учителя й тексти, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, розучуємо гру, розігруємо.

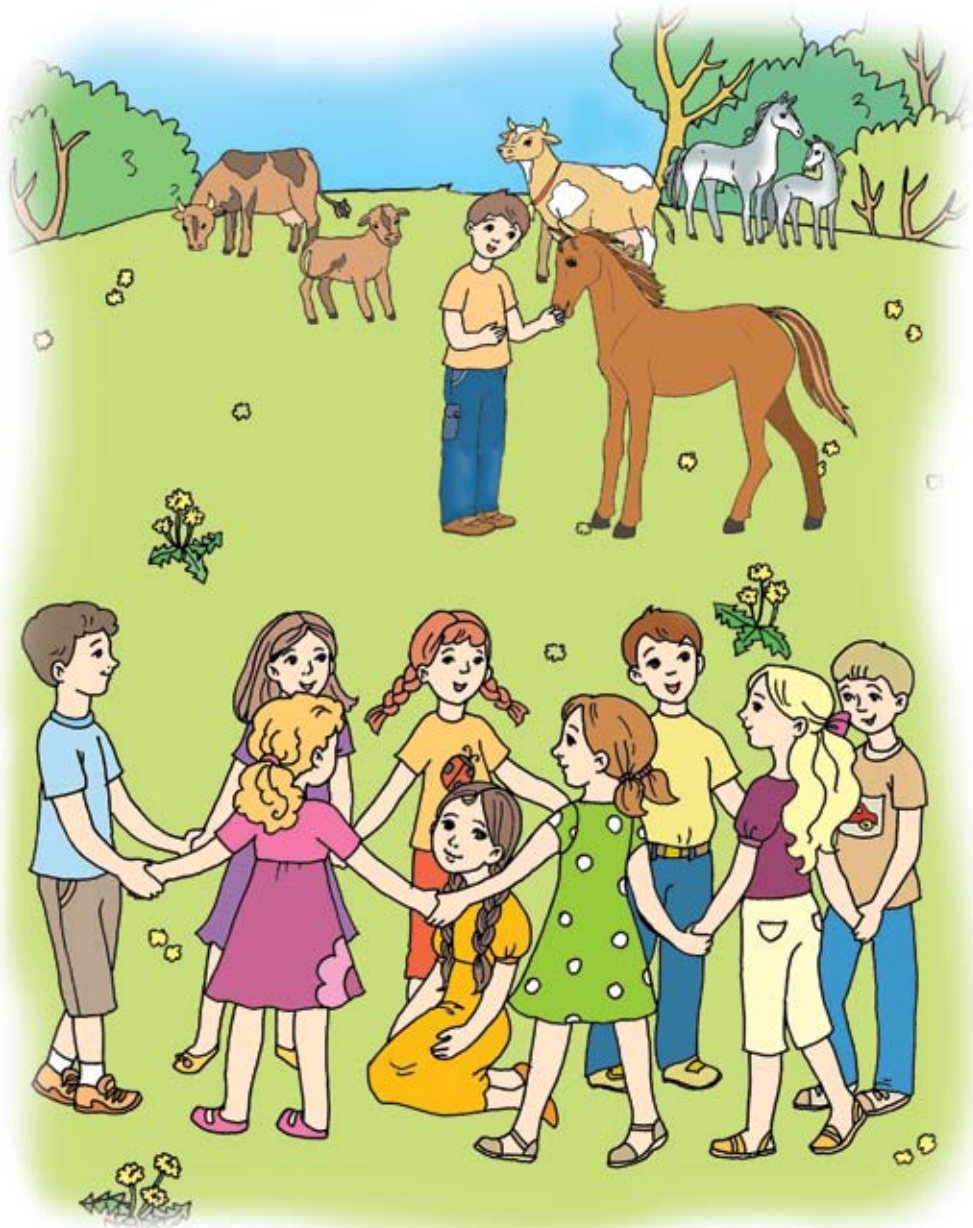
Розкажи, хто куди приїхав. Хто кого зустрічає?

Розкажи, чим бабуся пригощає гостей.

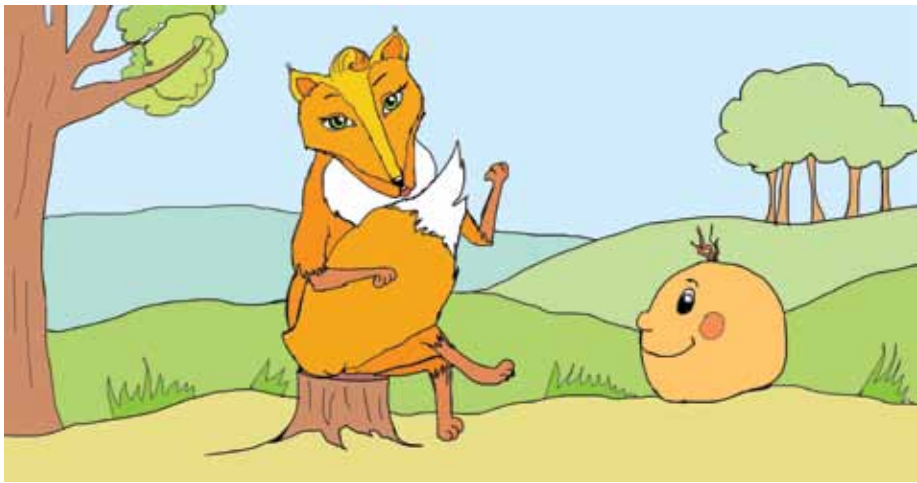
Слухаємо і розучуємо українську дитячу гру «Подоль-ночка».

95, 96. Колобок

! Слухаємо–розуміємо казку, засвоюємо нові слова і вживаємо їх у мовленні, розповідаємо за малюнками, розігруємо.

97. Худóжники

Слухаємо–розуміємо вірш Валентина Кириленка «Художники», засвоюємо нові слова, вживаємо їх у мовленні.

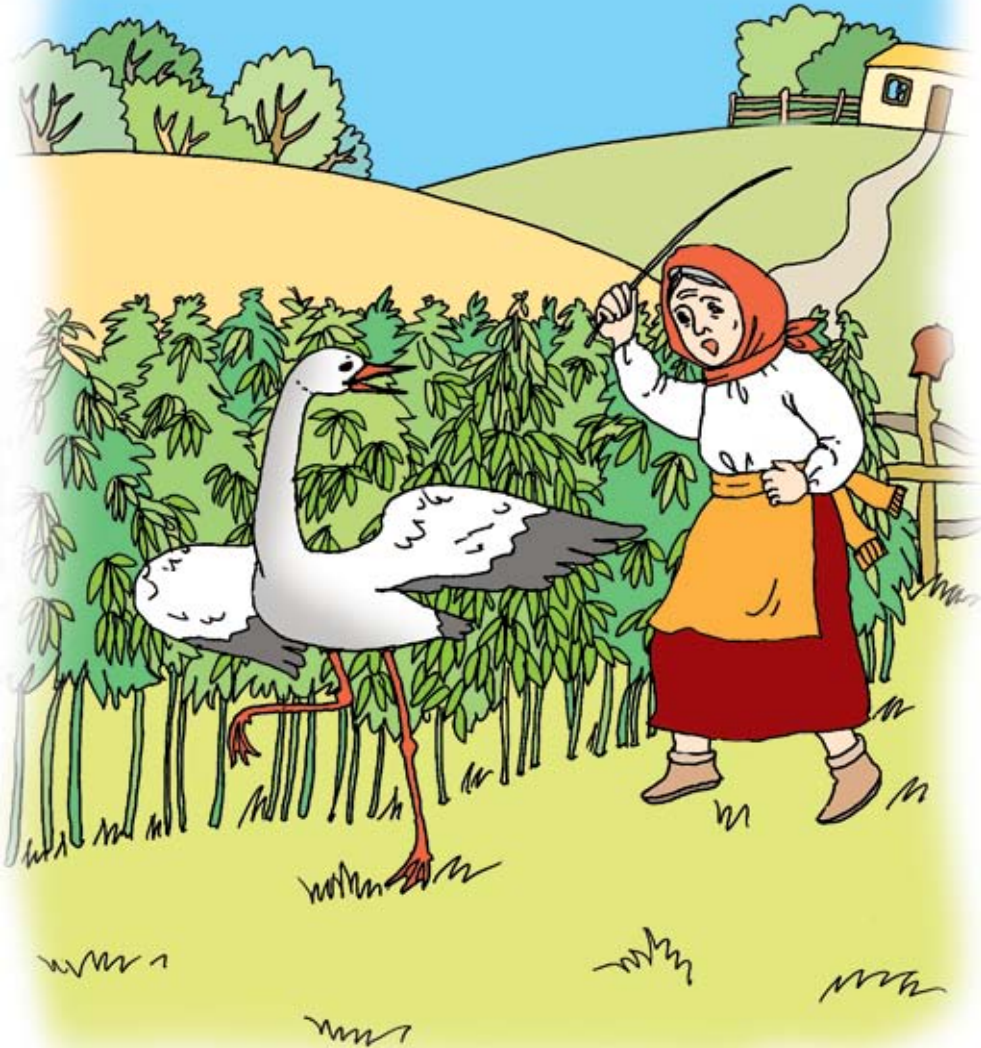

Знайди і назви відмінності на малюнках.

98. Уна́дився жураве́ль до ба́биних конопель

Слухаємо–розуміємо пісню, засвоюємо нові слова, заучуємо напам'ять, розігруємо.

99. Ввічливі звір'ята

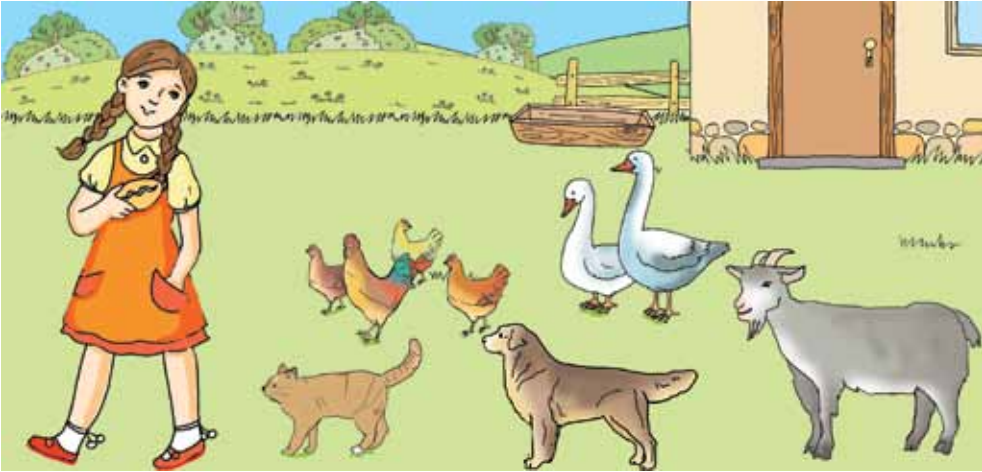

Слухаємо–розуміємо текст, засвоюємо нові слова, заучуємо напам'ять, розігруємо.

100. Чом зібрався гуртók?

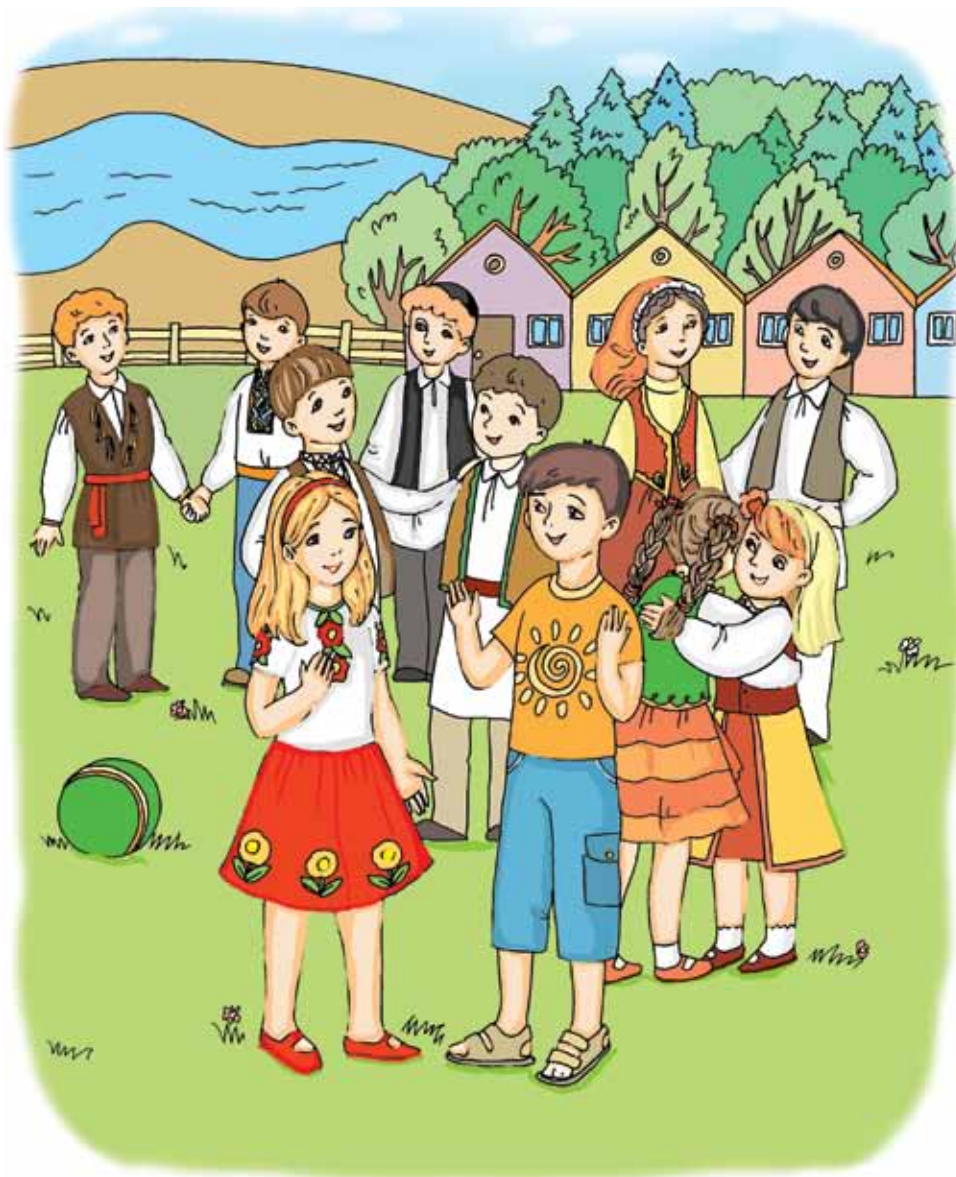
 Слухаємо–розуміємо текст, засвоюємо нові слова й уживаємо їх у мовленні, розповідаємо за малюнками.

Назви за порядком усіх, кого Оля пригостила пірiжком.

101, 102. У літньому таборі

 Слухаємо–розуміємо текст, засвоюємо нові слова й уживаємо їх у мовленні, розігруємо діалоги.

 Уяви собі, що ти познайомився(-лась) з хлопчиком (дівчинкою). Про що ти запитаєш? Що розкажеш про себе?

 Розіграйте діалог.

Пригадай, як треба вітатися.

Пригадай, як запросити друзів до гри.

Поцікався, що тримає у руках дівчинка.

В альбомі – фото родини. Розкажи про неї.

Дайте імена дітям. Розіграйте діалоги за змістом малюнків.

До побачення, школо!

Павло Тичина
Ві́ростемо, ві́ростем,
Сил своїх прибáвимо,
Пра́цею і пі́снею
Рідний край просла́вимо.

ЧАСТИНА II

Тексти для аудіювання, проговорювання, заучування напам'ять

Короткий методичний коментар

Ця частина підручника слугує текстовим супроводом до ілюстративного матеріалу його першої частини і має виразне особистісно орієнтоване й комунікативне спрямування. Запитання до ілюстрацій, зокрема, предметних малюнків (*Хто це? Що це? Який? Що робить?*), учитель має ставити лише після того, як сам назве їх, дасть зразок вимови і вживання слова у тій чи іншій граматичній формі. Учні проговорюють зразки за вчителем (2–3 рази), що сприяє запам'ятовуванню. Предметні малюнки служать для збагачення словникового запасу учнів, тому знання слів і словосполучень слід перевіряти на підсумковому етапі уроку і на початку наступного. Учні мають вчитися не тільки називати і вимовляти слова за вчителем, а й вживати їх під час роботи в парах, у відповідях на запитання, спочатку за наведеними зразками, а зі збагаченням словникового запасу – самостійно.

На кожному уроці учні заучують з вуст учителя напам'ять короткі вірші, чистомовки чи скоромовки, що сприяє збагаченню словникового запасу. При цьому не обов'язково домагатися, щоб виучуване запам'ятали всі учні. Достатньо, щоб запам'ятала більшість, а решта – проговорили.

Тексти для слухання–розуміння потребуватимуть перекладу. Методика така: спочатку вчитель читає текст (учні слухають, як звучить українська мова), потім – розповідає зміст тексту молдовською мовою і читає чи розповідає повторно українською, а окремі слова, за потреби, перекладає. Під час слухання учителя учні розглядають ілюстрації до тексту, співвідносячи почуте із малюнком. Після цього на початковому етапі навчання учитель має ставити 1–3 запитання за змістом тексту, які не потребують розгорнутої відповіді, щоб виявити розуміння загального змісту сприйнятого на слух.

1 *Слухаємо і вимовляємо:* [й], [йі] – край, країна, Україна, українська.

УКРАЇНА – НАША БАТЬКІВЩИНА

Українці назвали землю, на якій вони живуть з давніх-давен, Україною, а мову, якою розмовляють, – українською.

Ми народилися і живемо в Україні. Для нас Україна – Батьківщина. В Україні крім українців живе багато різних народів.

Це і росіяни, й угорці, й молдовани, і євреї, і поляки, й болгарі, й кримські татари. Усі вони живуть дружно, разом працюють, а діти – разом навчаються в школі.

Олесь Лупій

У всьому світі – кожен зна –
Є Батьківщина лиш одна.
І в нас вона одна-єдина –
Це наша славна Україна.

Ганна Черинь

*Є з усіх одна країна,
Найрідніша нам усім,
То прекрасна Україна,
Нашого народу дім.

Словничок: • ми живемо в Україні – noi trăim în Ucraina; • Батьківщина – patrie; • багато різних народів – multe alte naționalități; • кожен зна – fiecare știe; • одна-єдина – unică; • славна Україна – Ucraina proslăvită; • діти – copii; • наш величний край – țara noastră măreață; • люба Україна – Ucraina dragă; • з усіх – din toți; • одна країна – o țară; • найрідніша нам усім – cea mai natală pentru noi; • прекрасна Україна – Ucraina frumoasă; • нашого народу дім – casa poporului nostru; • край – plai.

2, 3

Слухаємо і вимовляємо звукосполучення [йі], [ськ] – українська мова, українську мову.

МИ ВИВЧАЄМО УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Українці й поляки, угорці й молдовани, євреї й болгарі – усі вони разом живуть і працюють в Україні. Їхні діти у школі вчать рідну й українську мови. Чому українську? Бо українська мова є мовою держави, у якій живуть діти.

Ми молдовани. Ми будемо вчитися розмовляти українською мовою, щоб потім навчатися і працювати разом з українцями й угорцями, поляками й росіянами і розуміти одне одного.

Олесь Лупій

*Українська мова –
Знає цілий світ –
Як трава шовкова,
Як калини цвіт.

Варвара Гринько

Мова барвіста,
Мова багата,
Рідна і тепла,
Як батьківська хата.

Словничок: • є мовою держави – este limba de stat; • знає цілий світ – știe toată lumea; • трава шовкова – iarba de mătăsă; • калини цвіт – floare de călin; • барвіста – multicoloră; • багата – bogată; • рідна і тепла – apropiată și caldă; • як батьківська хата – ca casa părintească.

4, 5

Слухаємо і вимовляємо: [д'] – дім, діти, дівчинка. [х] – ха, хо, ху, хе, хі; ох, ух, ех; хлопчик, хлопчики, хто?

ХТО Я?

Чи замислювались ви над цим питанням? Найперше ви – діти. Кожен з вас – хлопчик чи дівчинка – є молдованином чи молдованкою, українцем чи україною, росіянином чи росіянкою або кимось іншою

** Тут і далі зірочкою позначені тексти для заучування напам'ять.*

національності. І кожен з вас має ім'я. В українській мові імена звучать по-іншому, ніж у молдовській. Так, Мітрúце – українською Дмитрик, Петріке – Петрусь, Васеліке – Василько ... (вчитель називає імена учнів класу).

Ганна Чубач

А живу́ я в Україні,
В рідній, милій стороні.
Ніжне сонце в не́бі синім
Усміхається мені.

Словничок: • чи замісливались – a-ți observat oare; • найперше – în primul rând; • кожен з вас – fiecare dintre voi; • або кимось іншої національності – ori de alta naționalitate; • по-іншому – altfel, în alt mod; • діти українські – copiii ucraineni; • хлопці і дівчата – băieți și fete; • рідний край наш – plaiul nostru natal; • красна і багата – frumoasă și bogată; • молдованин – moldovean; • ніжне сонце – soarele gingaș; • в не́бі синім – în cerul albastru; • усміхається мені – îmi zâmbește.

6, 7 *Слухаємо і вимовляємо:* [йо] – Йóсип, йод, райóн; [н]–[н']; я – менé, ти – тебé, ми – нас, ви – вас; менé зуть ..., тебé зуть.

НА – НА – НА – дівчинка одна.
НЕ – НЕ – НЕ – запитай менé.
НІ – НІ – НІ – весело мені.

У дворі, на дитячому майданчику, у школі діти знайомляться одне з одним. Для цього треба назвати себе і запитати: “А як звати тебе?” Познайомися і матимеш друга чи подругу. Разом ви – друзі.

* * *

*Давайте познайомимось,
Погляньте, скільки нас:
Сашко́, Катру́ся, Та́нечка,
Світла́нка і Тара́с.

* * *

*Багато друзів в мене є.
І ми одна сім'я.
Ми разом граємось в дворі
І ти, і він, і я.

Словничок: • у дворі – în curte; • на дитячому майданчику – pe terenul de joc pentru copii; • для цього треба – pentru aceasta e necesar; • назвати себе – a se recomanda; a se numi; • познайомися – vei face cunoștință; • матимеш (друга чи подругу) – vei avea prieten sau prietenă; • запитай менé – întreabă-mă pe mine; • весело мені – mi-i vesel; • як тебе зуть – cum te cheamă; • давайте познайомимось – haideți să facem cunoștință; • погляньте, скільки нас – uitați-vă, câți suntem.

8, 9

РОДИНА

У мене є тато, мама, дідусь і бабуся. А ще я маю молодшого (старшого) братика (сестричку). Я їх люблю.

Анатолій Костецький

ВЕСЕЛО

Тра – ля – ля! Тру – лю – лю!
Я усіх і все люблю.

Дуже весело мені
В ці ласкаві літні дні.

Ма́ма – тут, і та́то – тут,
На прогулянку іду́ть.
Та́то бра́тика несé. От і все!

Любов Голота

Все життя́ кроку́ють з на́ми
Рі́зні на́ші іме́на:
Для бабу́сі я – ону́к,
А для та́та я – сино́к,
Для сестри́чки – бра́тик.
Як то́го не зна́ти?!

* * *

Сім'я́ на́ша невели́чка –
Та́то, ма́ма, я й сестри́чка.

Словничок: • у мене є, я маю – eu am; • молодший – mai mic; • старший – mai mare; • я усіх і все люблю – eu iubesc pe toți și totul; • ласкаві літні дні – zile mângâietoare de vară; • тут – aici; • на прогулянку іду́ть – merg la plimbare; • несé бра́тика – duce frățiorul; • от і все – atât; • кроку́ють з на́ми – sunt alături de noi; • невели́чка сім'я́ – o familie nu prea mare.

10, 11 *Слухаємо і вимовляємо:* [н':] – ння, нне, нні, нню: віта́ння, віта́нню, проща́ння, проща́нню, ра́нне, ра́нню, ра́нні; [д]–[д']: ди – ді, да – дя, де, до – дьо: до́брый ра́нок (день, ве́чір).

ЯК МИ ВІТАЄМОСЬ

“До́брый день!” Ці слова́ ми вимовля́ємо ко́жного дня. Ви прокі́-
нулись вранці і ка́жете:

– До́брого ра́нку!

А вдень ви промовля́єте:

– До́брого дня!

Увече́рі, коли́ ми проща́ємось, ми бажа́ємо:

– До́брої но́чі, на до́бра́ніч!

*“До́брый ра́нок”, “До́брый день”,

“До побаче́ння!”, “Бува́й!”

Слів хоро́ших є бага́то –

Ти про них не забува́й.

Леонід Куліш-Зінків

ДО́БРИЙ РА́НОК

Ста́ла ра́нком

Я на га́нок і сказа́ла:

– До́брый ра́нок!

Со́нцю, по́лю

І трави́чці,

До́брим лю́дям,

Ті́хій рі́чці...

До́брый ра́нок,

Сві́те мій,

Ми́рний, чи́стий, голу́бий.

Словничок: • вибіга́ю я на га́нок – eu ies pe ganc; • кажу́ всім – spun la toți; • прокі́нутися вранці – a se scula dedezdimineața; • ми промовля́ємо слова́ – noi pronunțăm cuvinte; • ми проща́ємось – noi ne luăm rămas bun; • ми бажа́ємо – noi dorim; • со́нцю, по́лю, і трави́чці (Д.в.) – soarelui, câmpului și ierbii;

- тихій річці – râului liniștit;
- світе мій – lumea mea; рямънтул meu;
- мірний, чистий, голубий – pașnic, pur(curat), albastru(siniliu).

12

Слухаємо і вимовляємо: [с] – [с'] – са – ся, си – сі, су – сю, се – се, со – сьо; ося – уся, син – сік, сума – сюрприз; сь, дідусь – дідусі, бабуся – бабусі.

РОДИНА ВІДПОЧИВАЄ

Удома вся родина. Я вчу уроки. Мені допомагає тато. Мама розмовляє з молодшою сестричкою. Старший брат грає з дідусем у шахи. Бабуся читає казку старшій сестричці.

Олег Попов

*Я скажy вам залюбки:
ТАТО й МАМА – це БАТЬКІ,
Я із братиком – їх ДІТИ.
Всі ми вмієм дружно жити.
Ну, а разом ми – СІМ'Я:
Тато, мама, братик, я.

Словничок: • мені допомагає – îmi ajută; • бабуся читає казку – bunica citește o poveste; • грає у шахи – joacă șah.

13

КУРОЧКА РЯБА

(Українська народна казка)

Жили собі дід та баба, та була в них курочка ряба. Одного разу знесла курочка яєчко.

Дід бив, бив – не розбив, баба біла, біла – не розбила. Бігла мишка, хвостиком зачепила, яєчко покотилося та й розбилося. Дід плаче, баба плаче, а курочка кудкудаче:

– Не плач, діду, не плач, бабо, знесу я вам яєчко не просте – золотє.

Словничок: • курочка ряба – găinușa roșumbocă; • знесла яєчко – a făcut un ou; • бив, бив, не розбив – a bătut, a bătut și nu a fărmat; • бігла мишка – șoricelul fugea; • хвостиком зачепила – a aninat cu codița; • яєчко покотилося і розбилося – oul s-a rostogolit și sa fărmat; • дід плаче, баба плаче – moșul plânge, baba plânge.

14, 15

Шалва Амонашвілі

МОЄ

Артем: Чий це автомобіль?

Даринка: Мій, не чіпай!

Артем: А цей коник?

Даринка: Мій, не займай!

Артем: Тоді корабликом гратимуся.

Даринка: Мій, покладі!

Артем: Дай погратися.
Даринка: Не можна, не дам, усé моé!
Артем: Тебé “Моé” трéба звáти, а не Даринка.
Даринка: Чому?!

Марія Познанська

Є лялька у мене, подібна до мене,
Ну просто як менша сестричка моя:
В обох нас косічки, в обох круглі лічка,
І навіть всміхається лялька, як я.

*КОЛИСКОВА

А – а – а! А – а – а!	Не буди дитяти.
Котику сіренький,	Дитя буде спати,
Котику біленький,	Котик воркотати:
Не ходи по хаті,	– А – а – а! А – а – а!

Словничок: • чий це автомобіль – al cui e automobilul?; • не чіпай, не займай (не бери) – nu atinge, nu lua; • тоді корабличком гратимуся – cândva se vor juca cu corabia; • поклади – pune; • подібна до мене – seamănă cu mine; • в обох косічки – amândouă cu cosițe; • круглі лічка – cu obrăjori rotunjori; • навіть всміхається – chiar zîmbește; • котик – motănaș; • не ходи – nu umbla; • не буди – nu trezi; • буде спати – va dormi; • воркотати – a toarge.

16

ЛІЧІЛКА

Бігли коні під мостами
З золотими копитами.
Дзень! Брязь!
Війшов князь!

КІТ І МИШІ

(Текст Інни Кўльської)

Правила гри.

Вчитель розподіляє клас на дві половини. Одна половина утворює коло. Друга – це миші. За допомогою лічилки діти обирають kota.

Діти, які утворили коло, імітують ходьбу kota, проговорюючи:

Ходить котик по кімнаті,
В нього лапочки на ваті.
Позіха байдуже:
“Щось я сонний дуже!”

Котик (хлопчик або дівчинка) у центрі кола присів, удає, що хоче спати, потягується.

Діти продовжують ступати тихо, напівголосно декламуючи:

А під ліжком нірка, нірка.
З неї мишка зірка, зірка:
“Гей подружки, всі сюди!
Все, як слід. Є обід!
Спить та спить ледар-кіт!” (котик спить).

Діти-мишки навшпиньки заходять у коло, радіють, підстрибують, обіймаються.

Далі діти, ті, які водять коло, бадьоро промовляють:

Кіт не спить, а слуха,
Наставляє вуха.
Скочив котик саме в пору!
Швидше, мишки, в нору, в нору!

На ці слова діти, які ходять по колу, зупиняються, миші тікають. Котик доганяє. Яку мишку піймав, та стає котиком.

Всі оплесками вітають спритних мишок, що втікли від котика.

Словничок: • ходить котик по кімнаті – umblă motănașul prin odaie; • лапочки на ваті – lăbuțele moi(puhave); • позіхав байдуже – cască indiferent; • щось я сонний дуже – ceva sunt cam somnoros; • під ліжком нірка – sub pat o gaură; • мишка зірка (дивиться) – șoarecele privește (se uită); • все, як слід – așa (total), cum trebuie; • є обід – e prânzul; • (не) спить ледар-кіт – (nu) doarme leneșul motan; • слуха, наставляє вуха – ascultă, ciulește urechile; • скочив котик саме в пору – sare motanul chiar la timp; • швидше – mai repede.

17, 18 *Слухаємо і вимовляємо:* про́шу; будь ла́ска; да́йте, будь ла́ска; візьміть, будь ла́ска; дякую; спасі́бі; дозвольте взяти, ви́бачте мені́ (нам), дару́йте (мені́).

ЧАРІВНІ СЛОВА

Доброго ранку, добрий день, доброго вечора, добраніч – це слова вітання.

Дякую, спасібі, даруй мені, вибач, прошу – це теж слова ввічливості. Їх ще називають “чарівними словами”.

Той, хто вживає ці слова, – вихована людина.

Любов Пшенична

Розтопить серце всякого
Сердечне слово “Дякую”.

*“Будь ласка”, “Спасібі” і “Будьте здорові” –
Слова необхідні й потрібні у мові.
Приємно їх чути і в школі, і вдома
Від мами, від вчителя й просто знайомих.

Словничок: • той, хто вживає – cel care a întrebuintează; • вихована людина – om educat; • будь ласка, прошу – roftim; • дякую, спасібі – mulțumesc; • будьте здорові – fiți sănătoși; • потрібні – folositori; • необхідні – sunt necesare; • приємно чути – e plăcut să auzi; • від знайомих – de la cunoscuți; • розтопить серце всякого – îi înflorește inima fiecărui; • сердечне слово – cuvântul fermecat.

19, 20 *Слухаємо і вимовляємо:* [л], [л’]: ла – ля, ли – лі, лу – лю, ле – ле; лак – ляк, літи – літо, лук – люк; учень, школа, школяр, школярка, школярі; учитель, учителька; [д], [д’]: ди – ді, да – дя, де – ді; добрий день, діти, дівочки, дівчинка, заходити – виходити.

Ранок стеле світлу путь,
Школярі до школи йдуть.

НАША ШКОЛА

Ось на́ша шко́ла. Вона́ вели́ка, нова́. Пе́ред шко́лою – кві́ти, за не́ю сад. Я люблю́ сво́ю шко́лу. У шко́лі – вчителі́. Вони́ нас навча́ють чита́ти, писа́ти, розмовля́ти украї́нською мо́вою.

Марійка Підгірянки

*Чисте́нькі віко́нця
Смію́ться до со́нця,
Ді́точки до́вкола.
На́ша лю́ба шко́ла.

Словничок: • ра́нок сте́ле сві́тлу путь – dimineața ne în dreaptă la drum bun; • школя́рі до шко́ли йду́ть – copiii se duc la școală; • ось на́ша шко́ла – iată școala noastră; • вона́ нова́, вели́ка – ea e nouă, mare; • пе́ред шко́лою – în fața școlii; • за – după ea; • кві́ти – flori; • сад – livadă; • я люблю́ сво́ю шко́лу – eu iubesc școala mea; • чисте́нькі віко́нця – ferestrele curate; • смію́ться до со́нця – râd la soare; • ді́точки до́вкола – copiii din jur.

21, 22

Слухаємо і вимовляємо: [л]; клас, стіл, стілець.

КЛАС

Це наш клас. Він сві́тлий, чистий. У класі́ вели́кі ві́кна. На ві́кнах кві́ти. У класі́ є до́шка, па́рти, ша́фа з книжкáми, стіл у́чителя, стілець. У класі́ вча́ться ді́ти.

Платон Воронько

*Ось і шко́ла, ось і клас,
Він да́вно чека́є нас.
І прийшли́ ми всі сю́ді,
Що́б учі́тись і рості́.

Словничок: • наш клас – clasa noastră; • ді́ти вча́ться – copiii învață; • вели́кі ві́кна – geamuri mari; • ось і шко́ла – iată și școala; • да́вно чека́є – demult ne așteaptă; • прийшли́ сю́ді – am venit aici; • що́б учі́тись і рості́ – să ne învățăm și să creștem.

23, 24

Слухаємо і вимовляємо: [йа], [йі]; сто́яти – стоі́ть; у́чень стоі́ть, учени́ця стоі́ть, у́чні сто́ять; [т] – ть, тя, ті, те, тю, сиді́ть, сидя́ть, запі́тують – відпові́дають, [йе]; є – нема́, запі́тує, відпові́дає, ма́є, мо́є, тво́є; у́чителька запі́тує; учени́ця відпові́дає.

ЧИСТОМÓВКА

Ї́ТЬ – Ї́ТЬ – Ї́ТЬ – дівчи́нка стоі́ть.
А́Є – А́Є – А́Є – вчи́телька чита́є.
Ю́ТЬ – Ю́ТЬ – Ю́ТЬ – у́чні слуха́ють.

НА УРО́ЦІ

На уро́ці у класі́ є вчи́тель і у́чні. Вчи́тель стоі́ть бі́ля до́шки, а у́чні сидя́ть за па́ртами. Учи́тель запі́тує, у́чні відпові́дають. Учи́тель чита́є, розпові́дає, у́чні слуха́ють.

З клáсу до клáсу ході́ли ді́ти,
З клáсу до клáсу носі́ли кві́ти.

Марія Якубова

*ШКІЛЬНА ДОШКА

Хоч дошка чорна, та вона
Багато слів хороших зна:
Весна, робота, школа, клас...
Яка розумна дошка в нас!

Словничок: • з класу до класу – din clasă în clasă; • ходили – au îmblat;
• носили – au purtat; • хоч дошка чорна – măcar că tablă e neagră; • та багато слів хороших зна – dar știe multe cuvinte frumoase; • весна – primăvara; • робота – lucru;
• яка розумна дошка в нас – cât de cuminte e tabla noastră.

25

НА ПЕРЕРВІ

Після уроку – перерва. Галінка поливає квіти. Ряду витирає дошку. Марійка і Діана читають. Ігор і Васіліке розмовляють.

Анатолій Костецький

Награвались, нагулялися, –
І всілися на лавочці,
Щоб тріхи відпочити,
А ще – поговорити:
Про друзів
І про рідний клас,
Про те, як любо жити...

Словничок: • поливає квіти – udă florile; • награвались, нагулялися – s-au săturat de joacă, de distracție; • і всілися на лавочці – și s-au așezat pe laviță; • щоб тріхи відпочити – ca să ne odihnim puțin; • перерва – recreație; • поговорити про друзів – să vorbim despre prieteni; • про рідний клас – despre clasa noastră; • про те, як любо жити – despre aceea cât de frumoasă-i viața.

26

Слухаємо і вимовляємо: [г] – га, го, гу, гі; гарно, господія, гуси.

Грицько Бойко

Гуси, гуси, гусенята,
Гусенят багато в Гната.
– Гей, гіля! – Гнатко гукá, –
Відганяє гусакá.

ГУСИ, ГУСИ, ДОДОМУ!

Правила гри.

Територія ігрового майданчика поділена крейдою на дві частини. На одній стоїть господія (дівчинка) і кличе “гусей”. На другій (в кінці майданчика) дівчатка і хлопчики – “гуси”. Ще далі, збоку, стоїть хлопчик-“вовк”. Господія кличе гусей:

- Гуси, гуси, додому!
- Чого?
- Вовк за горю!

- Що рóбити?
- Гусéй скубé.
- Якіх?
- Сірих, білих, пелехáтих! Тіка́йте, гúсоньки, до хáти!

Після цього діти біжать до господині. За ними – вовк. Вовк не має права заходити за лінію. Але якщо до цього він упіймав когось, той стає “вовком”, і гра продовжується.

Словничок: • гусенята – gîscuțe; • багáто / máло – mult / puțin; • гúси, гúси, додóму – gâște, gâște, hai acasă; • чогó? – de ce?; • вовк за горóю – lupu-i dură deal; • що рóбити? – ce face? ; • гусéй скубé – scarmănă gâștele; • якіх? – de care?; • сірих, білих, пелехáтих – sure, albe, flocoase; • тіка́йте, гúсоньки, до хáти – fugiți, gâscuțelor, acasă.

27, 28 *Слухаємо і вимовляємо: [л']* – альбóм, олівéць, лінійка.

Наталя Забіла

*Андрійко наш ужé школярик:
 Іде з портфéликом в руці,
 А в ньóму зóшити й буквáрик,
 Пенáл, і рúчка, й олівці.

Надія Кур'ян

Валерій Бойченко

Пéрший раз малій Микóла
 Став збирáтися до шко́ли.
 Олівéць поклáв у сúмку,
 Книжки, рúчку, зóшит, гúмку...
 Сів Микóлка, дúма дúмку:
 “Чи усé поклáв у сúмку?”

Портфéль – мій друг і помі́чник.
 Я до портфéля дúже звик.
 І він без мéне ні на крок:
 Зі мно́ю йде він на урóк.
 Портфéль для мéне залюбкі
 І рúчку нóсить, і книжкі.

Словничок: • іде з портфéликом в руці – merge cu geanta-n mână; • в ньóму – în el; • буквáрик – abecedar; • пéрший раз – întâia oară; • став збирáтися – a început a se pregăti; • поклáв у сúмку – ș-a pus în giozdan; • дúма дúмку – se gândește; • помі́чник – adjunct; ajutor; supleant; • дúже звик – foarte s-a acomodat; foarte s-a obișnuit; • він без мéне ні на крок – el fără mine nici un pas; • залюбкі – cu plăcere.

29, 30 *Слухаємо і вимовляємо: [и]* – ри, ки, ги, хи, чи, ши; три кни́жки, чоти́ри рúчки.

* * *

* * *

*Раз, два, три, чоти́ри,
 Менé грáмоти учі́ли:
 І читáти, і писáти,
 І на ко́нику скакáти.

Ми рахúем олівці:
 Одін, два, три.
 А ось ще чоти́ри, п'ять –
 Бúдем німи малювáть.

Словничок: • менé учі́ли грáмоти – m-au învățat carte; • на ко́нику скакáти – sărind pe cal; • ми рахúем олівці – noi numărăm creioanele; • бúдем німи малювáть – vom desena cu ele.

Тамара Коломієць

КОЛЬОРОВІ ОЛІВЦІ

Є дверцята у пеналі
 Дивовіжні, небували:
 Як відчиняться вони,
 То з самої глибини
 Вибігають молодці –
 Кольорові олівці,
 Починають пустувати,
 На папері малювати:
 Синій – жабку,
 Жовтий – курку,
 А зелений – кицьку Мурку...

* * *

Любить Пётя малювати,
 Котик любить позувати.
 Як стрибне він на стілець,
 Пётя візьме олівець.

Словничок: • є дверцята у пеналі – are ușițe penalul; • дивовіжні, небували – minunate și nemaivăzute; • як відчиняться вони – când se vor deschide ele; • з самої глибини – de la fundul lui; • вибігають молодці – ies zglobii; • кольорові олівці – creioane colorate; • починають пустувати – prind a se zbengui; • мálьви та жоржіни – nalbe și gheorghine; • сходить (сónце) – răsare soarele; • соняшник за тінном – floarea-soarelui- după gardul de nuiele; • любить – iubește; • позувати – a roza.

Іванна Блажкевич

*Осінь, осінь... Лист жовтіє,
 З неба часто дощик сіє,
 Червонясте, золотісте
 Опадає з кленів лістя.

Марія Чепурна

ХОДИТЬ ОСІНЬ ГАЄМ

Ходить осінь гаєм
 Та звірят питає:
 – Що ви поробляєте,
 Як про зиму дбаєте?

Загойдалась гілка,
 Обізвалась білка:
 – Я збираю шишки,
 І грибі, й горішки.

Словничок: • лист жовтіє – aici: frunzele îngălbenesc; • з неба часто дощик сіє – adesea plouă; • червонясте, золотісте – roșietice, aurii; • опадєє з кленів лістя – cad din arțar frunzele; • ходить осінь гаєм – umdlă (cutreieră) toamna prin crâng (dumbravă, zăvoi); • звірят (Р.В) – animalele (fiarele); • як про зиму дбаєте? – cum aveți grijă de iarnă?; • загойдалась гілка – se leagănă ramura; • обізвалась – s-a răspuns.

Грицько Бойко

МАЛЯ-НЕМОВЛЯ

Це маля-немовля:
 Ні слівця не вимовля.
 Немовляток я люблю,
 Колисая: – Люлі-лю!

* * *

*Булó дужé жáрко, –
 Всі гуля́ли в па́рку:
 Дідусі – з бабу́сями,
 Бабу́сі – з дідуся́ми,
 Ма́ми – з немовля́тами,
 Ня́нечки – з маля́тами.

Словничок: • було дуже жарко – era foarte cald; • всі гуляли в парку – toți se plimbau în parc; • мами – з немовлятами – mamele cu sorii mici; • нянечки – з малятами – dădacele cu copilașii; • відпочиває – se odihnește.

36, 37

На руці моїй п'ять пальців,
 П'ять хапальців,
 П'ять держальців,
 Щоб стругати і пиляти,
 Щоб хапати, і щоб давати,
 І щоб всі порахувати:
 Раз, два, три, чотири, п'ять.

Тамара Коломієць

МІЙ ПОРТРЕТ

Водить маляр олівцем, Промовляючи тихцем: – Раз, два – голова. Три, чотири – очі-діри.	П'ять, шість – рот, ніс. Сім, вісім – вуха, звісно. Дев'ять, десять – зуб, кашкет... От і вийшов мій портрет!
---	--

ПРИГОДИ ПІНОККІО

(За Карло Коллоді)

Джеппетто увійшов у комірку, взяв поліно і почав вирізати з нього Дерев'яного Хлопчика.

Насамперед вирізьбив йому волосся, потім чоло і нарешті очі. Раптом очі самі розплющилися. Джеппетто ласкаво спитав:

– Дерев'яні очка, чому це ви так дивитесь на мене?

Але Дерев'яний Хлопчик мовчав, адже в нього ще не було рота. Джеппетто вирізьбив щічки, потім ніс.

Раптом ніс почав рости і вийшов такий довгий, що Джеппетто злякався і почав зрізати з носа кінчик. Та де там! Ніс крутився та так і залишився – довгий-предовгий, цікавий, гострий ніс.

Далі Джеппетто взявся за рот. Та тільки він вирізьбив губи, рот відразу розтулився:

– Хи – хи – хи! Ха – ха – ха!

– Годі сміятися, – сказав Джеппетто.

Рот одразу ж перестав сміятися, протé звідти висунувся довжелезний язик.

Услід за ротом Джеппетто зробив Дерев'яному Хлопчику підборіддя, шию, плечі, тулуб і руки. Дійшла черга вірізьбити ноги. Як тільки Джеппетто зробив їх, він поставив Дерев'яного Хлопчика на підлогу, щоб Піноккіо вчився ходити.

Словничок: • хапальці – care iau; • держальці – care țin; • стругати – a gelui; • пиляти – a taia cu ferestreul; • хапати – a lua; • давати – a da; • маляр – zugrav; • промовляючи тихцем – vorbind în șoaptă; • звісно – desigur (bineînțeles); • увійшов у комірку – a intrat în cămăruță; • узяв поліно – a luat trunchiul; • почав вирізати – a început să taie; • насамперед – la început; • потім – după aceea; • раптом очі розплющилися – deodată s-au deschis ochii; • ласкаво спитав – frumos a întrebat; • чому ви так дивитесь на мене? – de ce voi așa vă uitați la mine?; • лялька мовчала – răușa tăcea; • вістругав – a tăiat; • почав зрізати кінчик – a început să taie vârful; • ніс крутився – nasul s-a învârtit; • довгий-предовгий – foarte lung; • та тільки він вірізьбив – abia a dovedit să taie; • відразу розтулилися – deodată s-a deschis; • висунувся вузький язик – a scoate limba subțire; • поставити на підлогу – a pune pe pedea.

38, 39

Андрій М'ястківський

Кіця прокидається –
Ліпками вмивається.
Квітка прокидається –
Росами вмивається.
Сонце прокидається –
Хмаркою вмивається.
Ну а ми з сестричкою
Вмиваємось водичкою.

СКОРОМОВКА

Міла міло не любила,
Мама Мілу міла мілом.

Інна Кульська

Наша доня чепурна,
Любить митися вона.
Наша доня міла
Не боїться міла.
От і чисті в донечки
Лічко і долонечки!

Вадим Крищенко

*ЧЕПУРУХА

Наша доня – чепуруха,
Міє шию, міє вуха.
Міє руки, міє ніжки,
Як лягає спати в ліжко.

*Водічко, водічко,
Умий моє личко,
Щоб оченята ясніли,
Щоб щічки рожевіли,
Щоб біліли зубки,
Щоб всміхались губки.

* * *

В мене коса до пояса,
В мене личко, як яблучко,
В мене очки, як терночки,
В мене брови, як шнурочки.
(З народного)

Словничок: • вмивається – se spală; • росомаха – cu rouă; • хмаркою – cu noroaș; • водічкою – cu apă; • чепурна доня – fiica împrorată; • любить митися – iubește să se spele; • мила доня – fiica scumpă; • не боїться мила – nu se teme de sarun; • от і чисті в донечки личко і долонечки – iată fiica are curate fața și mânuțele; • чепуруха – femeie elegantă, cochetă; • щоб оченята ясніли – ca privirea să se lumineze; ca în ochi să aveți scânteii; • щоб щічки рожевіли – ca în obraji să fie bujori; • біліли – albeau; înălbeau; • всміхались – zâmbeau; • як терночки – ca porumba; • як шнурочки – ca șiretele.

40, 41 *Слухаємо і вимовляємо:* [х], [т':], [ц':], ння ([н':а]), ття ([т':а]) – хустка, у ху[сц'і], капелюх, плаття; одягає[ц':а] – роздягає[ц':а]; [ж], [дж] – жук, жилет, джемпер, джинси, джем.

ЧИСТОМОВКА

Жовтий жук купив жилет,
Джемпер, джинси та жакет.

* * *

А я, дівчинка малá,
Гарне плаття одягла.
Буду в цьому платті
Танцюватъ на святі.

Наталя Забіла

Тетяна Лисенко

*У нашої Оксаночки
Такé хороше вбраннячко:
Шовкова спідничка,
Білі черевички,
На голівці кучерявій
Аж чотіри стрічки.

На прогулянку хлоп'ятко
Одягнуло по порядку:
Маечку і трусики,
Сорочку і штанці,
Шкарпетки, светра, шапочку
Та курточку вкінці.

Віра Кропивка

ВИШИВАНКА

Вишиваночка-сорочка
Є для доні і синочка.

Її ма́ма вишивала,
Діткам радості бажала.

Лялька Катруся дуже гарненька:
В неї є бантик, панчішки, сукénка...
А ще рукавички їй віплету білі,
Щоб гріли її у мороз-заметілі.

Борис Вовк

ЛНІВА ОЛЕНКА

Прийшла вранці Оленка до школи.

– Чого це ти не причесана? – питає вчителька.

– Бабуня не встигла причесати, – каже Оленка.

– А черевіки чого брудні?

– Дідусь не почи́стив.

– А гудзика чого немає?

– То вже я вінна, – сказала Оленка. – Забула нагадати мамі,
щоб пришила.

Словничок: • жук – bondar; • дівчинка малá – fetiță mică; • гарне плáття одягла – am îmbrăcat o rochiță frumoasă; • буду танцюва́ть на свята́ – voi dansa la sărbătoare; • шовко́ва спідни́чка – fustiță din șolc; • білі черевічки – pantofi albe; • на голівці кучеря́вій – pe răgul creț; • стрічки – lente; • цілий ти́ждень – săptămâna întreagă; • чого́ ти не причесана? – de ce nu te-ai pieptănat?; • не встигла причесати – n-am arucat să mă pieptăn; • брудні – murdari; • не почи́стив – n-au curățit; • гудзика чого́ немає? – de ce nu-i nasturele; • то вже я вінна – deacum eu sânt vinovată; • забула нагада́ти, щоб пришила – am uitat să-i amintesc să coase nasturele.

42, 43

Слухаємо і вимовляємо: [т'] – чу́ють, іду́ть, веду́ть; [ч] – ча, чо, чу, че; ча́сто, черевічки, чо́боти, чо́рний, ча́пля.

ЧИСТОМОВКА

В ча́плі чо́рні черевічки.

Ча́пля ча́па до водічки.

* * *

А у ме́не череві́ки
Са́мі чу́ють, де музи́ки,
Са́мі в ко́ло іду́ть,
Мої́ ніжки веду́ть.

Грицько Бойко

*Морозе́ць, морозе́ць,
не щипа́й нам щі́чки,
те́плі ва́лянки у нас,
шу́бки й рукави́чки.

Словничок: • са́мі в ко́ло іду́ть, мої́ ніжки веду́ть – singuri se duc în cerc; • в ча́плі чо́рні череві́чки – bătlanul are răpucei negri; • ча́па до водічки – merge spre apă; • не щипа́й – nu rișca.

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ

Він ходить від хати до хати,
Питається мами і тата:
– Чи є у вас чéмна дитина,

Дівчátkо малé чи хлопчýна?
Для ко́жного ма́є в торбiнцi
Найкращi у свiтi гостiнцi.

Степан Жупанин

*Святий, добрий Миколай,
В нашу хату завітáй,
Подарунки вночі дітям
Розкладай:

Юрi – в чобiтoк,
Надi – в фартушoк.
А малoму Iвáнкoвi –
В пiджачoк.

Словничок: • чéмна дитина – copil educat; • в торбiнцi – în traistă; • найкращi у свiтi гостiнцi – cele mai bune gustări din lume; • завітáй – întră; • фартушoк – șorțuleț; • пiджачoк – jachet.

45, 46

Наталя Забіла

*За вiкнoм летя́ть снiжинки
I сiдають на вiкнi.
Ми танцю́ем круг яли́нки
I спiва́емо пiснi.

Максим Рильський

Ой, струнка́ яли́нка в нас.
Скiльки с'я́є тут прикрас!
Ми зiбра́лися юрбoю
Рáзом з пiснею новою.
Рiк новий зустрiти час.

Грицько Бойко

Яли́нку ми прибра́ли,
Прикраси почiпля́ли.
Горя́ть на нiй яскра́ві
I ра́йдужнi вогнi.
А Дiд Морoз гостiнцi
Принiс нам у торбiнцi.
Вiн бóде з на́ми рáзом
Наспiвуватъ пiснi.
Усi ми в ко́ло стáли
I дру́жно заспiвали:
– Вiта́ем з Новiм ро́ком
I шлем усiм привiт.

Анатолій Камiнчук

НОВОРiЧНЕ СВЯТО

На новорiчне свято
Зiйшло́сь людéй багáто:
В танoчку пiд яли́нкою –
Снiгýрочка з Кали́нкою,
Дiдусь Морoз i кoники,
Ведмeдики i слoники,
Маля́тко й Лис Микiта,
I вoвчик Сiра Свiта,
I Гáвчик, i Мальвiна,
П'ерo i Буратино...
Вони́ в танкú кружляють
I щастя́ всiм бажають.

Словничок: • за вiкнoм – afară; • летя́ть снiжинки – zboară fulgii de zăpadă; • сiдають на вiкнi – se așează pe fereastră; • танцю́ем – dansăm; • круг яли́нки – în jurul bradului; • спiва́емо пiснi – cântăm cântece; • струнка́ яли́нка в нас – avem un brad drept; • скiльки с'я́є прикрас! – câte podoabe lucesc; • ми зiбра́лися юрбoю – noi ne-am adunat la un loc; • рiк новий зустрiти час – e timpul să întâlnim Anul Nou; • яли́нку прибра́ли – am împodobit bradul; • прикраси почiпля́ли – am prins podoabele; • горя́ть яскра́ві вогнi – ard luminile strălucitoare; • гостiнцi принiс у

торбінці – aici: ne-a adus un sac de cadouri; • разом з нами буде наспівувать пісні – împreună cu noi o se cânte cântece; • в коло стáли – s-au aranjat în jurul bradului; • дру́жно заспівáли – am cântat împreună; • віта́єм з Новім ро́ком – vă felicităm cu prilejul Anului Nou; • шлем усім приві́т – transmitem tuturor salutări.

47

НОВИЙ РІК В УКРАЇНІ

14 сі́чня за старім сти́лем ко́лись в Укра́їні зустрі́чали Новий рік, або́ свя́то Васи́ля.

Увече́рі щедри́вники з Ко́зою, Ма́ланкою, Васи́лем обхо́дили усі́ хати́, щедрува́ли, бажа́ли господа́рям ще́дрого врожа́ю, здоро́в'я, бага́тства.

А вранці́ хлопчи́ки (не дівча́тка!) хо́дили від ха́ти до ха́ти й засі́вали жи́том-пшени́цею, віта́ли господа́рів з Новім ро́ком, а ті з ра́дістю обдаро́вували засі́вальникі́в ла́сощами.

* * *

Коля́ду́ для вас співа́ю,
Да́й вам Бо́же урожа́ю,
Ще́дрих нив, саді́в квітучи́х,
Зірку́ в не́бі на Святвече́р
Для до́рослих і мале́чі.
Коля́да мо́я лунáє,
Увесь́ сві́т з Різдво́м віта́є.

Леонід Куліш-Зіньків

Проспіва́ю я коля́дку
На весь го́лос, на всю ха́тку:
– Ко́ляд, ко́ляд, коля́ді,
Коля́дую́ я оди́н.

Ко́ляд, ко́ляд, коля́дочка,
Прокида́йтесь, маля́точка.
Прокида́йтесь, го́ді спа́ти!
Бу́дем всі́ коля́дува́ти.

* * *

Сію́, сію́, засі́ваю,
З Новім ро́ком вас віта́ю!
Хай у цей Новий рік
Врóдить кра́ще, ніж то́рік!

Словничок: • 14 сі́чня – 14 ianuarie; • за старім сти́лем – după stilul vechi; • щедри́вники – urători; • щедрува́ли – au urat; • бажа́ли господа́рям – le doreau stăpânelor; • ще́дрого врожа́ю – roade bogate; • здоро́в'я – sănătate; • бага́тство – bogăție; • засі́вали жи́том-пшени́цею – semenau cu grâu; • з ра́дістю обдаро́вували засі́вальникі́в – cu bucurie le dăruiau semenătorilor; • врóдить кра́ще, ніж то́рік – să rodească mai bine, ca anul trecut.

48, 49

Наталія Забіла

З не́ба па́дають сніжи́нки
На дере́ва, на буди́нки,
На майда́ни, на садкі́,
На яли́нки, на дубкі́.

Анатолій Костецький

*Гарні друзі є в зимі –
Сани, лижі, ковзані.

Оксана Сенатович

ВЕСЕЛИЙ СНІГ

*Падав сніг, падав сніг –
Для усіх,

усіх,

усіх:

І дороблих, і малих,
І веселих, і сумних.

Євген Гуцало

БАБА СНІГОВА

Ходить Баба Снігова.
Біла в Баби голова.
Брови в Баби – гіллячки,
Очі в Баби – вуглячки.
Ніс у Баби – це морквина.
Вуха – листя капустини.
Губи в Баби – це вугілля.
У кожусі Баба білім.
В Баби віник у руках
І рум'янци на щокі.
Баба віником махає,
Баба зиму замітає.
Замітає Баба сніг,
Що з небес летить до ніг.

Грицько Бойко

НА САНЧАТАХ

Я лечу́, лечу́, лечу́,
Накатаюсь досхо́чу.
Все уні́з, уні́з, уні́з
Мі́мо со́сен і бері́з.
Я веду́, веду́, веду́
Саночки́ на поводу́,
Бо з горі́ санкі́ летя́ть,
А на гору́ – не хотя́ть...

Словничок: • падають сніжинки – cad fulgii; • на майдани – pe piață; • на садки – în livezi; • на ялінки – pe brazi; • на дубки – pe stejari; • падав сніг – a căzut zăpadă; • для усіх – pentru toți; • і дороблих, і малих – și pentru mături, și pentru mici; • накатаюсь досхо́чу – mă voi da îndeajuns; • я лечу́ уні́з мі́мо со́сен і бері́з – eu zbor în jos pe lângă pini și mesteceni; • веду́ саночки́ на поводу́ – duc sania de ață; • з горі́/на гору́ – din deal/ în deal.

Слухаємо і вимовляємо: [х] – [г]: хліб – пирі́г; [т'] : тістечка;
[шч]: дощ, борщ, лящ, щавель.

* * *

Борщик у гóрщику,
Щавель у бóрщику,
А до борщú
Ще й по лящú.

ІДІ, ІДІ, ДОЩИКУ

Іді, іді, дощ́ику,
Зварю тобі бóрщику
В новенькому гóрщику.
Мені кашка, тобі борщ,
Щоб ішов рясніший дощ.

ПРИМÓВКА

Пиріжечки, пиріжкі,
Кóжен має два ріжки.
Надкушу одін ріжок –
Ой, смачненький пиріжок.

Володимир Ладигець

*ХИТРИЙ ЗУБ

Ой, болить у мене зуб,
Бо не хоче їсти суп.
Хоче меду,
Хоче грушку,
Хоче теплу
Пампушку.
А якщо дастé сметани,
Вмить боліти перестáne.

Словничок: • борщик у гóрщику – borș în oală; • щавель у бóрщику – măcriș în borș; • до борщú по лящú – la borș câte o peatică (un pește); • іді, дощ́ику – picu-gă ploaie; • зварю тобі бóрщику – am să-ți fierb borș; • в новенькому гóрщику – în ulcioaraș nou; • мені кашка, тобі борщ – mie cașă, ție borș; • щоб ішов рясніший дощ – ca să ploaie mai tare; • мирілка – poezie de împăcare; • мир-міром – pace cu pace; • пироги́ з сіром – plăcintă cu brânză; • вареники в ма́слі – colțunași în unt; • ріжок, ріжкі – cornițe, capetele; • надкушу – voi mușca; • болить – mă doare; • не хоче їсти – nu vrea să mănânce; • грушка – pară; • теплу пампу́шку – prăjitură caldă; • а якщо дастé сметани – și dăcă mi-ți da smântână; • вмить боліти перестáne – pe moment durerea trece.

Слухаємо і вимовляємо: [ж] – жа, жо, жу, жи, жі.

Жу – жу – жу – кни́жку бережу́.
Жи – жи – жи – вірши́к розкажі́.

* * *

Нóжичку, нóжичку,
Віріж нам лóжечку.
Ріж, ніж, хутчіш,
Бо збіжіть наш куліш.

* * *

В ма́ми є вели́кий го́рщик,
Ма́ма в ньóму варіть бо́рщик.
І такий смачний цей бо́рщик,
Що ми ла́дні з'їсти го́рщик.

Тамара Коломієць

ВЕСЕЛИЙ ДУШ

Під гарячий буйний душ
Тарілки спішають чимдуж.
Розмальовані миски
Вишаровують боки.
А чашки глибокі
Кинулись у скоки...
Ложечки сміються
Й трішки задаються...

Григорій Глушньов

Усі, усі тарілочки
Повимивала Ірочка
Сміються білолиці:
– Як не любить водиці?
Як не любити Ірочки,
Що вимила тарілочки.

Словничок: • ріж хутчіш – taie mai iute; • збіжіть куліш – aici: fuge mama-liga; • великий горщик – ulcior mare; • ма́ма в ньóму варіть – mama în el fierbe; • смачний борщик – borş gustos; • ла́дні з'їсти – suntem gata să mâncăm și ulciorul; • під гарячий буйний душ – sub un duş fierbinte, puternic; • спішають чимдуж – foarte repede; • розмальовані – colorate; • вишаровують боки (вимивають) – spală; • глибокі – adânci; • кинулись у скоки – a dansa; • й трішки задаються – și puțin sunt fudui; • повимивала – l-e a spălat; • сміються білолиці – aici: zâmbesc curate; • як не любить водиці – cum să nu iubim apa.

54, 55

ЛИСИЦЯ І ЖУРАВЕЛЬ

(Українська народна казка)

Жили собі Лисичка і Журавель. Одно́го ра́зу зустрілися вони́ в лісі та й подружи́лися. От Лисичка і клі́че Журавля́ до се́бе в го́сті:
– Прихо́дь, Жура́влику, чим ха́та бага́та, тим і приго́щú.

Прийшо́в Жура́вель, а Лисичка наваріла ка́шки з молочко́м, розма́зала її по тарі́лці та й поста́вила пе́ред го́стем.

– Їж, кумо́ньку, не погорду́й! Сама́ варіла.

Жура́вель стук-стук дзьобом – нічо́го не взяв. А Лисичка тим ча́сом лі́же і лі́же ка́шку, аж по́ки сама́ все не з'їла.

А ко́ли ка́шки не ста́ло, вона́ й ка́же:

– Ви́бач, кумцо́, бі́льше не ма́ю чим пригос́тити.

– Дя́кую, – відпові́дає Жура́вель. – Прихо́дь, Лисичко, тепе́р ти до ме́не в го́сті.

– Дóбре, кóмонько, прийду́, чому́ не прийти́, – мóвить Лисі́чка.

На дру́гий день приходіть Лисі́чка, а Жураве́ль наварі́в м'я́сця, буря́кві́в, квасо́льки, карто́пельки. Порі́зав усé це на дрі́бні шма́точки, склав у висо́кий гле́чик.

– Їж, кумасю́! Не погорду́й, лю́ба мо́я, – припро́шує Жураве́ль.

Лисі́чка до гле́чика – голова́ не вля́зить. Вона́ то попро́бує ла́пкою, то поню́хає – нічо́го не вихо́дить. А Жураве́ль їсть собі́ шма́ток за шма́тком, по́ки всьо́го не ви́їв. А по́тім і ка́же:

– Вибача́й, кóмонько, а бiльше пригоща́ти нічим.

Розсе́рдилася Лисі́чка, на́віть не подя́кувала за обі́д. Відто́ді й перестала́ Лисі́чка з Журавле́м дру́жбу води́ти.

Словничок: • зустрі́лися – s-au întâlnit; • подру́жилися –s-au împrietenit; • клі́че до се́бе в го́сті – cheamă în ospete; • приходь – vino; • чим ха́та бага́та, тим і приго́щу – ce am, cu aceea și te servesc; • ка́шка з молочко́м – cașă cu lapte; • розма́зала по тари́лці – a uns pe farfurie; • поста́вила пе́ред го́стом – a pus înaintea oaspetelui; • не погорду́й – nu fi fudul; • нічо́го не взяв – nimic n-a luat; • тим ча́сом – în acel timp; • ли́же ка́шку – lingă cașă; • коли́ ка́шки не ста́ло – când sa terminat cașa; • бiльше не ма́ю чим пригості́ти – mai mult n-am cu ce te servi; • наварі́в мя́сця, буря́кві́в, квасо́льки, карто́пельки – a fiert cărnită, sfeclută, fasolele, cartofi; • порі́зав на дрі́бні шма́точки – a tăiat în bucățele mici; • висо́кий гле́чик – ulcioară înalt; • то попро́бує ла́пкою, то поню́хає – ba atinge cu lăbuța, ba miroase; • голова́ не вля́зить – capul nu încapе; • нічо́го не вихо́дить – nimic nu iese; • їсть шма́ток за шма́тком – mănâncă bucată după bucată; • розсе́рдилася – s-a enervat; • не подя́кувала за обі́д – n-a mulțumit pentru masă; • перестала́ дру́жбу води́ти – mai mult nu prietenea.

56, 57

Леся Українка

Ой, ви́шеньки-череше́ньки,
Черво́нії, спі́лі,
Чо́го ж бо ви так висо́ко
Ви́росли на гі́ллі?

Катерина Перелісна

Я́блунько, я́блунько зелене́нька,
Ки́нь мені́ я́блучко солоде́ньке.
Хо́чу то́го я́блучка скуштува́ти,
Та не мо́жу гі́лочки я діста́ти.

Ліна Біленька

Ба́тько до́нечці і си́ну
Дав чо́тири апельсі́ни
І пора́див:
– Не сварі́ться,
Ні́ми че́сно поділі́ться.
То ж по скі́льки до́ньці й си́ну
Перепа́ло апельсі́нів?

Словничок: • спілі – coapte; • чого – de ce; • на гіллі – pe crengi; • кинь мені – aruncă-mi mie; • хочу скуштувати – vreau să gust; • не можу гілочку дістати – nu pot ajunge crenguța; • порадив – a sfătuit; • не сваріться – nu vă certați; • чесно поділіться – cinstit vă împărțiți; • по скільки перепало – câte câte au căzut.

58

Господіні-сорóки
Варіли со́ки:
З о́жини, малини,

Ще й з виногра́ду,
Із я́блук та груш
Із фру́ктового са́ду.

Словничок: • сорóки варіли со́ки – coțofanele fierbeau suc; • з о́жини – din mure; • з малини – din zmeură; • з фру́ктового са́ду – din livada fructiferă.

59

У КАВ'ЯРНІ

Наша сім'я була у кав'ярні. Біля дверей нас зустрів офіціант і провів до столика. Ми йому замовили солодощі, соки і коктейль, а для тата і мами – чай та каву.

Потім ми їли тістечка та ласували морозивом. Моя сестричка Ірінка піла сік, а я пив коктейль. Нам сподобалось у кав'ярні.

Словничок: • офіціант – ospătar; • зустрів і провів – a întâlnit și a condus; • ми замовили – am comandat; • солодощі – dulciuri; • ласували – am gustat.

60, 61

Ольга Страшенко

У ЗООПАРКУ

Он слони і тигри,
Мавпи і пінгвіни.
В зоопарку Йвася
Запитала Ніна:
– Як ведмедик шубку
На собі тримає,

Адже він на грудях
Гудзиків не має? –
Йвась подумав трохи
І говорить тихо:
– Так йому зашила
Мама-ведмедиха.

Словничок: • в зоопарку – în grădina zoologică; • на собі тримає – ține pe sine; • подумав трохи – s-a gândit puțin; • так йому зашила – așa i-a cusut; • мама-ведмедиха – mama-ursoaică.

62, 63

Вимовляємо: два – двоє, три – троє, чотири – четверо, п'ять – п'ятеро, шість – шестеро, сім – семеро.

РУКАВИЧКА

(Українська народна казка)

Ішов дід лісом, а за ним бігла собачка, та й загубив дід рукавичку. От біжить мишка, улізла в рукавичку та й каже:

– Тут я буду жити!

Коли це жабка плигає та й питає:

– А хто, хто в цій рукавичці?

– Мишка-шкряботушка. А ти хто?

– Жабка-скрекотушка. Пустіть й мене!

– Іди!

От уже їх і двоє. Коли біжить зайчик, прибіг до рукавички та й питає:

– А хто, хто в цій рукавичці?

– Мишка-скряботушка, жабка-скрекотушка. А ти хто?

– А я зайчик-побігачик. Пустіть і мене!

– Іди!

От їх уже і троє. Коли це біжить лисичка та до рукавички:

– А хто, хто в цій рукавичці?

– Мишка-скряботушка, жабка-скрекотушка та зайчик-побігачик. А ти хто?

– А я лисичка-сестричка. Пустіть і мене!

– Та йди!

Ото вже їх і четверо сидить. Аж іде вовчик та й собі до рукавички, питається:

– А хто, хто в цій рукавичці?

– Мишка-скряботушка, жабка-скрекотушка, зайчик-побігачик та лисичка-сестричка. А ти хто?

– Та я вовчик-братик. Пустіть і мене!

– Та вже йди!

Уліз і той, – уже їх п'ятеро. Де не взявся, – біжить кабан:

– Хро-хро-хро! А хто, хто в цій рукавичці?

– Мишка-скряботушка, жабка-скрекотушка, зайчик-побігачик, лисичка-сестричка та вовчик-братик. А ти хто?

– Хро-хро-хро! А я кабан-іклан. Пустіть і мене!

– Оце лихо! Хто не пройде, та все в рукавичку! Куди ж ти тут улізеши?

– Та вже влізу, – пустіть!

– Та що вже з тобою робити, – йди!

Уліз і той. Уже їх шестеро, уже так їм тісно, що й нікуди.

Коли це тріщать куці, вилазить ведмідь та й собі до рукавички.

Питається:

– А хто, хто в цій рукавичці?

– Мишка-скряботушка, жабка-скрекотушка, зайчик-побігачик, лисичка-сестричка, вовчик-братик та кабан-іклан. А ти хто?

– Гу-гу-гу! Як вас багато! А я ведмідь-набрід. Пустіть і мене!

– Куди ми тебе пустимо, коли й так тісно?

– Та якимось будемо.

– Та вже йди, тільки скраєчку!

Уліз і ведмідь – семеро стало. Та так вже тісно, що рукавичка ось-ось розірветься.

Коли це дід оглядівся, – нема рукавички. Він тоді назад – шукати її, а собачка попереду побігла. Бігла, бігла, бачить – лежить рукавичка і ворухиться. Собачка тоді: “Гав-гав-гав!”

Звірі як злякаються, як вірвуться з рукавички – усі й порозбігалися лісом.

Прийшов дід та й забрав рукавичку.

Словничок: • ішов дід лісом – a mers moșul prin pădure; • за ним бігла собачка – câinele fugea după el; • загубив дід рукавичку – a pierdut moșul mânășă; • біжить мишка – fuge șoricelul; • тут я буду жити – aici voi trăi; • жабка плигає – broasca sare; • а хто, хто в цій рукавичці? – dar cine -i, cine - i în mânășă aceasta; • пусті і менé, пустіть і менé – dă-mi voie și mie, dați-mi voie și mie; • уліз(ла) в рукавичку – s-a băgat în mânășă; • а ти хто? – dar tu cine ești?; • та вже йди – vină și tu; • де не взявся – nu se știe de unde; • хто не пройде, та все в рукавичку – cine nu trece, toți în mânășă; • куди ж ти тут улізеши – unde te vâri; • скраєчку – pe margine; • ось-ось розірвється – iată, iată se rupe; • лежить рукавичка і ворúшиться – stă mânășă și se mișcă; • вони як злякаються, як вірвуться – ei toți s-au speriat, au încercut să fugă; • усі й порозбігáлися лісом – toți s-au împrăștiat prin pădure; • забрав рукавичку – a luat mânășă.

64, 65

МАР'ЯНЧИНІ УЛЮБЛЕНЦІ

На нашому подвір'ї недавно з'явилася квочка з курчатами. Курчата вкриті м'яким жовтим пушком. У них тоненькі ніжки і дзвінкі голосочки. Мар'яна з любов'ю дивиться, як вони клюють зернята чи п'ють водичку.

* * *

*Ішов індік з індічкою,
Ішов понад водичкою,
А за ними індичата,
Починаймо все спочатку.
Ішов індік... (З народного)

Грицько Бойко

*Качечка кряче,
Каченят не бачить.
Кличе качечка
Курчат:
– Чи не бачили качат?
– Ні, качечко,
Ми качат не бачили
Й в вічі,
А качура без качат
Зустрічали двічі!

ГУСАК

Бабці кланявся гусак –
Так і так... так і так...
Гелготали гуси:
– Вельми ввічливий гусак
В нашої бабусі!

Словничок: • на нашому подвір'ї – în ograda noastră; • курчата вкриті м'яким жовтим пушком – pușori cu pufușor moale și galben; • тоненькі ніжки – picioașe subțirele; • дзвінкі голосочки – glasuri sunătoare; • дивиться з любов'ю –

aici: se uită cu dragoste; • клюють зернятка – ciupesc semânțe; • понад – pe lângă; • за ними – după ele; • починаймо все спочатку – începem de la început; • кланявся – s-a închinat; • гелготали – au găgăit; • вельми ввічливий – foarte educat.

66, 67

Кóжен по-сво́ему ма́му покли́че.
Зна́еш ти, зна́еш ти, як?
“Му-му!” – теля́та,
“Хрю!” – порося́та,
Ну, а лоша́та ось так: “Го-го!”
Кóжен по-сво́ему ма́му покли́че.
Зна́еш ти, зна́еш ти, як?
“Гав!” – цуценя́та,
“Ме!” – козеня́та,
А кошеня́та ось так: “Няв!”

Лариса Колос

“Няв-няв-няв”, – мурко́че кі́ця.
“Гав-гав-гав”, – завів Сі́рко.
А яка́ домашня́ пти́ця
Промовля́є “Ко-ко-ко”?
Хто на лу́зі “му-у” гукáє?
Хто “тьох-тьох” співа́ в садку́?
Хто так со́нце зустріча́є:
“Ку-ку-рік? Ку-ку-рі-ку”?

Олена Павленчук

Лю́бить наш півник усі́м на світа́нку
Гре́чно бажáти: “Дóброго ра́нку” –
Ку́рочці, гу́сочці, свінці́ і качці́,
Кóтику Му́рчику́ та ще й соба́чці.

ЯК ТВАРИНИ СТАЛИ СВІЙСЬКИМИ

(Казка)

Одно́го ра́зу твари́ни прийшли́ до люди́ни й попросі́ли:
– Дай нам робо́ту!
– А що ви вмі́єте робі́ти? – спита́ла люди́на.
Кінь відпові́в:
– Я вмію́ працюва́ти в полі́.
Коро́ва сказа́ла:
– Я даю́ молоко́.
Вівця́ відповіла́:
– Я даю́ вóвну.
Соба́ка сказа́в:
– Я вмію́ охороня́ти ді́м.
Ку́рка засокотáла:
– Ко-ко-ко! Я несú я́чка.
– Дóбре, я дам вам робо́ту, – сказа́ла люди́на.

– А хто вранці будити буде? – спитали тварини.
Тут півень озвався:
– Я рано-вранці буду будити всіх.

*Корівко, корівко,
Дай мені сіру,
Дай мені масла,
Я ж тебе, корівко,
Ціле літо пасла.

Словничок: • кіця муркоче – pisica meaucăiește; • яка домашня птиця промовляє – care pasăre domestică zice; • хто гукіє – cine strigă; • хто сонце зустрічає – cine întâlnește soarele; • півник любить – cocoșul iubește; • на світанку – la răsăritul soarelui; • грічно бажати – a dori din toată inima; • охороняти дім – a păzi casa; • засокотала – s-a şușoțit; • ціле літо – toată vara.

68

ДВА ПІВНИКИ

(Українська народна пісня)

Два півники, два півники
Горіх молотили.
Дві курочки-чубарочки
До млині носили.
Цап меле, цап меле,
Коза насипає,
А маленке козенятко
На скрипочці грає.

Танцюй, танцюй, козуленько,
Ніжками туп, туп.
Татусенько з матусею
Принесуть вам круп, круп.
А вовчок-сірячок
З лісу виглядає
Та на біле козенятко
Скоча поглядає.

Словничок: • горіх молотили – ei au treierat mazărea; • до млині носили – duceau la moară; • цап меле – țapul macină; • коза насипає – capra toarnă; • на скрипочці грає – cântă la vioară; • принесуть круп(-и) – vor aduce crupe; • скоча поглядає – a se uita pe sub gene.

69

Олег Орач

Півник з півником дружили,
У однім дворі жили.
Якось півники в горіді,
Там, де соняхи цвіли,
Чималий стручок горіху
Несподівано знайшли.
– *Нум, поділимо горіх –
Так, щоб порівно, на двох!
Мені – горошина,
Тобі – горошина,
Тобі – горошина,
Мені – горошина,
Тобі – на,

Мені – на,
Мені – одна,
Тобі – одна...

Лишається зайва одна горошина.
Ніяк не поділять її між собою,
І діло доходить між ними до бою.
А тут нагодівся мудрець-горобець:
– Стривайте, – гукє. –
Ви цю горошину одну посадить,
А врідить горіх – урожай поділіть.
Послухались півники горобця –
Тепер їхній дружбі немає кінця:
Щоліта вони висівають горіх
І знають, як треба ділити на двох.

Словничок: • в городі – în grădină; • там, де соняхи цвілі – acolo, unde înfloarea floarea-soarelui; • чималий стручок горіху – o păstaie de mazăre destul de mare; • несподівано – pe neașteptate; • поділимо – vom împărți; • так, щоб порівно – așa, ca să fie egal; • до бою – până la luptă; • тут нагодівся – aici s-a aflat (s-a ivit, s-a întâmplat); • мудрець-горобець – pițigoiful înțelept; • стривайте – opriți-vă; • врідить – va rodi; • урожай поділіть – goada împărțiți; • немає кінця (дружбі) – prietenia nu are margini (sfârșit); • щоліта – în fiecare vară; • висівають – seamănă.

70

Степан Пушик

– Веселики-журавлі,
Що несете на крилі?
– Несемо всім вам тепло,
Щоб усє цвіло й росло.

ШПАК

Був теплий весняний ранок. На голій кленовій гілці голосно заспівав шпак. Він прилетів із далєкого краю, знайшов свою шпаківню, сів біля неї й радісно сповістив:
– Я прилетів! Настала весна!

*СОРОКА-ВОРОНА

(Забавлянка)

Сорока-ворона	Цьому дам,
На припічку сиділа,	А ось цьому не дам.
Діткам кашку варіла,	Бо він дров не рубав,
Цьому дам,	Воду не носив,
Цьому дам,	Кашку не варив.
Цьому дам,	Фр-р-р! Леті собі геть!

Словничок: • веселики-журавлі – cocori veseli; • на крилі – aici: pe aripi; • сповістив – a anunțat; • на припічку сиділа – stătea pe cuptor; • цьому дам – aces-tuia îi dau; • дров не рубав – lemne n-a tăiat; • воду не носив – apă n-a adus; • леті собі геть – zboară unde vrei.

ВЕСНА́ ПРИЙШЛА́

Пригріло со́нечко, Потеклі струмки. У лісі розцвілі білі підсніжники. На вербі з'явилися пухнасті кóтики.

Катерина Перелісна

- Що з весно́ю настає?
- Сніг у полі розтає.
- А чому́ то так бува́є?
- Со́нце його́ пригрива́є.

Тамара Коломієць

*ВЕСНЯ́НКА

Ішла́ весна́-красна́	Ягня́там – трави́цю,
У синій хустинці.	Гуся́там – води́цю,
Несла́ весна́-красна́	Каче́ням – ря́ску,
У скриньці́ гостинці́.	А маля́там – ка́зку.

ЯК ЗАКЛИКА́ЛИ ВЕСНУ́

Коли́сь вірили, що весну́ прино́сили на кри́лах пташкі́. Тому́ в бе́резні жі́нкі випі́кали обрядо́ве пе́чиво у фо́рмі пташо́к. Ді́ти не́сли його́ за село́ і закли́кали весну́:

Весно́, весно́ краса́на!
 Прийди́, весно́, з ра́дістю,
 З вели́кою ми́лістю!
 Пташо́к виклика́ю з те́плого кра́ю:
 Леті́ть, солове́йки, на на́шу земе́льку,
 Спі́шіть, ла́стівоньки, па́сті корі́воньки!

* * *

*Вийди́, вийди́, со́нечко,
 На ді́дове по́лечко,
 На ба́бине зі́ллячко,
 На на́ше подві́р'ячко.
 На весня́ні кві́тоньки,
 На ма́ленькі ді́тоньки.

Словничок: • весна́ прийшла́ – a venit primăvara; • пригріло со́нечко – în-călzește soarele; • розцвілі́ підсніжники – au înflorit giocseii; • з'явили́ся пухна́сті кóтики – apăreau măștișorii pufoși; • розта́є – se topește; • коли́сь вірили – cândva credeau; • прино́сили на кри́лах пташкі́ – aduceau pe aripi păsările; • жі́нкі випі́кали – femeiele au copt; • обрядо́ве пе́чиво – prăjitură tradițională; • носі́ли за село́ – l-au purtat dincolo de sat; • закли́кали весну́ – au chemat primăvara; • прийді́ з ра́дістю та ми́лістю – vine cu bucurie și cu milă; • з те́плого кра́ю – din țările calde; • леті́ть, солове́йки – zburăți, pițigoii; • на ді́дове по́лечко – pe câmpul moșului; • на ба́бине зі́ллячко – pe verdeța babei; • на на́ше подві́р'ячко – în ogrăjoara noastră; • весня́ні кві́тоньки – floricelele de primăvară.

Тамара Коломієць

***НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК**

На мамине свято, На мамине свято Хороших дарунків Для мами багато. Найкращий от тата – Шовкова кофтина, От старшого брата – Барвіста хустина. Од діда – картина Велика у рамі,	Та мій, мій найбільше Сподобався мамі. Погляньте який: На вікні на осонні – Альпійські фіалки Цвітуть у вазоні. На мамине свято, На мамине свято Я в гості веснұ Запросів у кімнату.
---	---

Любов Голота

– Хто розкаже мені казку,
Хто щедріший всіх на ласку?
Ти, мамусю, наймиліша,
В цілім світі – найрідніша!

Словничок: • шовкова – de mătase; • велика картина у рамі – tablou mare în gamă; • на осонні – la soare; • альпійські фіалки цвітуть у вазоні – vioarele alpine înfloresc în vasoane; • запросів у кімнату – am invitat în cameră; • хто розкаже мені казку – cine îmi va povestesti povestea; • хто щедріший всіх на ласку – cine e mai deschis la suflet; • в цілім світі – în toată lumea; • наймиліша, найрідніша – ce-a mai bună, ce-a mai dragă.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

Тарас Шевченко – великий український поет. Він дуже любив свій народ і присвячував йому свої вірші. Ім'я Тараса Шевченка знають у всьому світі.

Тарас Шевченко

І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вільній, новій
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом.

Тарас Шевченко

*Встала весна, чорну землю
Сонну розбудила,
Уквітчала її рясом,
Барвінком укрила.

* * *

У нашій хаті на стіні
Висить портрет у рамі, –
Він дуже рідний і мені,
І татові, і мамі.

Словничок: • любив свій народ – iubea poporul său; • присвячував вірші – i-a consacrat poezii; • знають у всьому світі – știu în toată lumea; • землю сонну розбудила – a trezit pământul somnoros; • уквітчала рясом – au împodobit cu belșug;

- барвінком укрила – i-a acoperit cu cununiță; • на стіні висить портрét – pe perete atârna portretul.

74

НАШЕ СЕЛО

Наше село велике. У ньому є одно- та двоповерхові будинки, магазини, школа, лікарня. За селом гори, ліс, річка. Моє село дуже гарне.

Я живу на вулиці Емініску в селі (місті) ... , в будинку номер Наш дім великий, двоповерховий. Біля будинку багато квітів, виноград. За хатою є сад. У ньому ростуть яблуні, груші, вишні, абрикоси.

Наш будинок недалеко від школи. На заняття я іду пішки або їду автобусом. (Учитель має назвати місто чи село, в якому розташована школа).

Іван Гнатюк

Я люблю свою хату,
І подвір'я, й садок,
Де і сонця багато,
І в жару холодок.

Ліна Біленька

*Я малюю. Ось хатинка,
Над хатинкою хмаринка,
Хризантеми біля хати
Ще й барвіночок хрещатий.
А за хатою – садочок,
Там травичка й холодочок.

Словничок: • наше село – satul nostru; • у ньому є – în el sunt; • одно-, двоповерхові будинки – case cu un etaj, (două etaje); • магазини – magazine; • лікарня – spital; • за селом – dincolo de sat; • я люблю своє село – eu iubesc satul meu; • на вулиці – cîntaneme; • недалеко від школи – nu departe de școală; • багато сонця – mult soare; • і в жару холодок – și în căldură îi răcoare; • хризантеми – crizanteme; • барвіночок хрещатий – brebenoc cruciform.

75, 76

Роман Завадович

*У городі вже весна –
Гей, що робить там вона?
Грядочку копає,
Моркву засіває,
І горох, і бурячки –
Будуть їсти діточки.

* * *

Навесні я город
Невеличкий скопала.
На грядки – огірки
І капусту саджала,

Буряки і картоплю,
Помідори й квасоллю...
Посадила усé
І насіяла вволю.

Галина Чернобицька

ГОСПОДІНЯ

Я господіяня!	Присіли рядочком
Горідець я маю.	Під листя зелене.
Тут віросла дїня,	А це солодєнькі
Кавун поспіває.	Стручєчки горόху,
Малі огірочки	Підходьте швидєнько,
Сховались від мене:	Усім дам потроху.

Вадим Крищенко

Вранці батько і синок
Викопали ясенок.
Біля хати посадили, –
Набирайся, любий, сили.

* * *

Посадила якось Оля	Дві пригорці стало.
Пригорщу квасолі,	І дивується вона:
А врожай збрала –	– Де взялася ще одна?

Словничок: • саджала – am sădit; • насіяла вволю – am semănat foarte mult; • у садочку – în livadă; • викопали ясенок – au scos un fraşinel; • біля хати посадили – au sădit lângă casă; • набирайся сили – creşti mare; • пригорща – o mână de; • врожай збрала – a cules roada; • дивуватися – a se mira; • де взялася ще одна? – de unde a apărut încă una.

77, 78

*ХОДИТЬ ГАРБУЗ ПО ГОРОДУ

(Українська народна пісня)

Ходить гарбуз по горόду,
Питається свого рόду:
– Ой, чи живі, чи здорові
Всі рόдичі гарбузові?

Обізувалась жовта дїня,
Гарбузова господіяня:
– Іще живі, ще здорові
Усі рόдичі гарбузові!

Обізувались огірочки,
Гарбузові сині й дочки:
– Ще живі, ще здорові
Всі рόдичі гарбузові!

Обізва́лась моркови́ця,
Гарбузо́вая сестри́ця:
– Іще́ живі́, ще́ здоро́ві
Усі́ ро́дичі́ гарбузо́ві!

Обізва́вся старі́й бі́б:
– Я підде́ржав увесь́ рід.
– Іще́ живі́, ще́ здоро́ві
Всі́ ро́дичі́ гарбузо́ві!

Словничок: • ходить гарбу́з по горо́ду – umblă dovleacul prin grădină; • питається свого́ ро́ду – întreabă de neamul său; • чи живі́, чи здоро́ві – oare-s vii, oare-s sănătoși; • всі ро́дичі́ гарбузо́ві – tot neamul dovleacului; • обізва́лась (обізва́вся) – s-a răspuns; • гарбузо́ва госпо́дinya – gospodina dovleacului; • іще́ – încă; • підде́ржав увесь́ рід – a susținut tot neamul.

79, 80

РІПКА

(Українська народна казка)

Був собі́ дід. Раз весно́ю взяв він моти́ку, скопа́в у горо́ді грядку та й посади́в рі́пку.

Росла́ рі́пка, росла́. Наста́в час її́ рва́ти.

Пішо́в дід на горо́д – гуп-гуп! Узя́в рі́пку за чуб: тя́гне рука́ми, упира́ється нога́ми, прому́чився увесь́ день, а рі́пка сиди́ть у землі́, як пенё́.

Кли́че дід ба́бу Мару́шку: “Ходи́, бабу́сю, не лежи́, мені́ рі́пку вірвати́ поможи́!”

Пішли́ вони́ на горо́д – гуп-гуп! Узя́в дід рі́пку за чуб, ба́ба ді́да – за плече́. Тя́гнуть – аж пі́т тече́. Прому́чили́сь увесь́ день, а рі́пка сиди́ть у землі́, як пенё́.

Кли́че ба́ба вну́чку Мінку: “Ходи́, вну́чко, не лежи́, нам рі́пку вірвати́ поможи́!”

Пішли́ вони́ на горо́д – гуп-гуп! Узя́в дід рі́пку за чуб, ба́ба ді́да – за сорочку́, вну́чка ба́бу – за торочку́. Тя́гнуть рука́ми, упира́ються нога́ми. Прому́чили́сь увесь́ день, а рі́пка сиди́ть у землі́, як пенё́.

Кли́че вну́чка соба́чку Хвінку: “Ходи́, Хвіно́чко, не лежи́, нам рі́пку вірвати́ поможи́!”

Пішли́ вони́ на горо́д – гуп-гуп! Узя́в дід рі́пку за чуб, ба́ба ді́да – за сорочку́, вну́чка ба́бу – за торочку́, соба́чка вну́чку – за спи́дничку. Тя́гнуть рука́ми, упира́ються нога́ми. Прому́чили́сь увесь́ день, а рі́пка сиди́ть у землі́, як пенё́.

Кли́че соба́чка ки́цю Варва́рку: “Ходи́, Варва́рочко, на лежи́, нам рі́пку вірвати́ поможи́!”

Пішли́ вони́ на горо́д – гуп-гуп! Узя́в дід рі́пку за чуб, ба́ба ді́да – за сорочку́, вну́чка ба́бу – за торочку́, соба́чка вну́чку – за спи́дничку, ки́цька соба́чку – за хвостик. Тя́гнуть рука́ми, упира́ються нога́ми. Прому́чили́сь увесь́ день, а рі́пка сиди́ть у землі́, як пенё́.

Кли́че ки́ця ми́шку Сіроманку: “Ходи́, Сіро́чко, не лежи́, нам рі́пку вітягну́ти поможи́!”

Пішли вони на горód – гуп-гуп! Уз'яв дід рíпку за чуб, ба́ба ді́да – за сорóчку, внúчка ба́бу – за торóчку, собáчка внúчку – за спідни́чку, ки́цька собáчку – за хвóстик, ми́шка ки́цьку – за ла́пку.

Як потягли – то й покотілися.

Словничок: • був собі дід – era odată un moșneag; • весно́ю – primăvara; • взяв моти́ку – a luat sapa; • скопа́в грядку – a săpat un strat; • посади́в рíпку – a sădit o ridichie; • рíпка росла́ – ridichea a crescut; • наста́в час її рва́ти – a venit timpul s-o scoatem; • прому́чилися увесь день – s-au chinuit toată ziua; • рíпка сиди́ть у землі, як пень – ridichea stă în pământ ca o cioată; • кли́че – cheamă; • ходи́, не лежи́ – aici: mergi, nu sta culcată; • нам рíпку ви́рвати поможи́ – ajută să scoatem ridichea; • тягну́ть, аж піт течé – au tras până cînd au asudat; • потягли́ – au scos-o; • покоті́лися – s-a rostogolit.

81, 82

Слухаємо і вимовляємо: [дз] – дзвін, дзвіно́к, дзві́нко, дзвени́ть.

Микола Петренко

Велико́дній дзвін луна́,
Велико́дній дзвін з небес
Возвіща́:
– Христос воскрес!

У Велико́дні дні з усіма́, кого́ зустріча́ють, віта́ються слова́ми “Христос воскрес!” У відпові́дь чу́ють “Воісти́ну воскрес!” Так люди́ повідомля́ють одне́ одного́ про воскресі́ння Христа́.

Катерина Перелісна

*ПИСАНКА

Га́рна писа́нка у мене́ –
Ма́буть, кра́щої нема́!
Ма́ма тільки́ помага́ла,
Малюва́ла ж я сама́.

Словничок: • дзвін луна́є – se aude sunetul; • возвіща́є, повідомля́є – anunță; • Христос воскрес – Hristos a înviat; • воісти́ну воскрес – adevărat c-a înviat.

83, 84

МІСТО

Місто – це ширóкі ву́лиці, висóкі багатоповерхóві буди́нки, шко́ли, ліка́рні, університети́, бага́то магази́нів. По ву́лицях у міста́х їздять маши́ни, а на перехрестя́х є світлофо́ри та пішохи́дні дорі́жки. А ще у міста́х є театри́, музе́ї, пам’ятники́, вели́кі пло́щі з фонтана́ми, па́рки, вокза́ли.

Словничок: • ширóкі ву́лиці – străzi late; • їздять – circulă; • на перехрестя́х є світлофо́ри та пішохи́дні дорі́жки – la răscruci sunt senafoare și treceri pentru pietoni; • пам’ятники́ – monumente; • пло́ща з фонтана́ми – piață cu fântână arteziană; • вокза́ли – gări.

ЗАГАДКІ

А я зебра не проста: Я лежучу, а не гуляю.
 Без копит і без хвоста, Хочеш перейти дорогу?
 Лиш біленькі смужки маю. Я прийду на допомогу.
 (Пішохідний перехід)

Підморгне зеленим оком –
 Ми йдемо.
 Підморгне червоним оком –
 Стоїмо. (Світлофор)

* * *

Три світла у світлофора є, А жовте: – Ще не можна!
 І кожен з них наказ дає. Зелене каже: – Їдь мерщій!
 Червоне світло каже: – Стій! І слухається кожний.

Словничок: • не проста – nu simplă; • без копит і без хвоста – fără copite și fără coadă; • біленькі смужки – linii albe; • підморгне – face din ochi; • світло – lumină; • наказ дає – dă comandă; • їдь мерщій – mergi mai repede; • слухається кожний – fiescasc ascultă.

Гор Січовик

Їде зайчик у трамваї
 І довкола поглядає.
 Тут підходить їжачок
 І говорить:
 – Ваш квиток! –
 Червоніє зайчик густо
 І дає листок... капусті.
 Пожував їжак листок.
 – Це, – говорить, – не квиток.
 Доведеться вам зйти –
 І додому пішки йти!

«СІДАЙТЕ, БУДЬ ЛАСКА»

(За В.Струтинським)

“Гур-гур-гур” – весело гуркотів автобус. Сергійко сидів і пильно розглядав малюнки в новенькій книжці.

Аж ось і зупинка. Двері розчинилися й до салону увійшла тітонька.

– Сідайте, будь ласка, – підхопився Сергійко.

– Велике спасибі, – сказала тітонька й сіла на звільнене місце.

Тим часом автобус поїхав далі. На наступній зупинці зайшла старенька бабуса. Тітонька підвелася й поступилася місцем бабусі. А Сергійкові стало так приємно, ніби це він поступився місцем бабусі.

ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ У ТРАНСПОРТІ

Не шуміти, не штовхатись,
Чемно й лагідно триматись.

Старшим людям, як годиться,
Треба місцем поступитись.

Без білета, знає кожен,
Їхати в транспорті не можна.

Скоро вихід, не штовхайся,
Потихеньку посувайся.

Словничок: • квиток – bilet; • червоніе густо – a se roși puternic; • пожував – a mâncat; • доведеться вам зійти – trebuie să ieșiți; • пішки йти – a merge pe jos; • гуркотів автобус – autobusul bârnâie; • пильно розглядав – atent se uita; • двіри розчинілися – ușa s-a deschis; • підхопився – s-a ținut; • тим часом – în acel timp; • на наступній зупинці – la originea următoare; • підвелася – s-a sculat; • поступилася місцем – i-a dat locul; • стало приємно – a avut plăcere.

87, 88

ЗАПРОШЕННЯ В ГОСТІ

Якось Тарасик запросив у гості свого друга Мітрұце. Той запитав:
– А де ти живеш?

– На вулиці Івана Франка, будинок номер десять, квартира вісім.

Це семиповерховий будинок, ми живемо на третьому поверсі.

– Добре. Чекай на мене в суботу о п'ятнадцятій годині. Обов'язково прийду.

– Чекатиму. До зустрічі.

У ГОСТЯХ

Настала субота. О 15 годині Тарасик зустрічав гостя. Він вийшов у передпокій, допоміг Мітрұце зняти куртку і повісив її на вішалку.

У передпокій вийшла і мама.

– Мамо, це Мітрұце. Я тобі говорив про нього. А це – моя мама Оксана Дмитрівна.

– Добрий день, Оксано Дмитрівно, – привітався Мітрұце.

– Добрий день! Заходьте, хлопці, у вітальню.

Хлопці зайшли. Мітрұце уважно придивлявся. “Як затишно, – подумав він. – Зручний диван, м'які крісла, телевізор, на підлозі – пухнастий килим...”

Ось він побачив полиці з книжками.

– Ого, скільки книжок! – не втримався Мітрұце, – справжня бібліотека.

– Так, це тато і мама збирають. Тут є і мої. Я люблю фантастику. А ти які книжки любиш?

– Про мандрівки.

– Ходімо до мене в кімнату, – сказав Тарасик. – Пограємося на комп'ютері.

Словничок: • семиповерховий будинок – bloc cu șapte etaje; • передпокій – intrare; • повісив на вішалку – a pus pe cuier; • вітальня – hol; • люблю фантастику – iubesc fantastica; • про мандрівки – despre călătorii.

УКРАЇНА

Україна – наша рідна земля. Вона славиться мальовничою природою, гάρними містами і селами. Та найбільше багатство України – це її люди. Вони працювати, щирі, добрі. В Україні живуть не тільки українці, а й румуни, угорці, поляки, росіяни. І всі вони дружать між собою. Для них усіх Україна – це Батьківщина.

Микола Сингаївський

*Я все люблю в своїм краю:	Синьо-жовтий прапор маєм:
Найбільше – матінку свою,	Сине – небо, жовте – жито;
Ласкаву, радісну, єдину...	Прапор свій оберігаєм,
Люблю, як сонце, Батьківщину.	Він – святиня, знають діти.

Словничок: • славиться – se vestește; • мальовнича природа – natura pitorească; • найбільше багатство – ce-a mai mare bogăție; • працювати – muncitori; • щирі – cinștiți; • добрі – buni; • дружать між собою – prietenesc între ei; • найбільше люблю – mai mult iubesc; • ласкаву, радісну, єдину – mângâietoare, veselă, unică; • оберігаєм – apărăm; • святиня – cel mai sfânt.

КИЇВ – СТОЛИЦЯ УКРАЇНИ

Столицею нашої Батьківщини є Київ. Це місто має дівну історію. Про це свідчать Софіївський собор, Печерська лавра, недавно відбудований Михайлівський собор. У Києві багато пам'ятників, музеїв, театрів, університетів. У центрі столиці – головна вулиця Києва Хрещатик та майдан Незалежності. У Києві багато транспорту, є метро. Через місто тече річка Дніпро. У столиці багато квітів, парків. Здається, що все місто – парк. Київ – дуже гарне і велике місто.

Ганна Чубач

Місто Київ – це столиця,
Дівня і квітуча.
А стоїть столиця – Київ
На Дніпрових кручах.

Ганна Чубач

Наш Хрещатик славний
Урочисто вбраний:
Зацвілі каштани,
Гомонять фонтани.

Словничок; • має дівну історію – are o istorie străveche; • про це свідчать – despre aceasta ne vorbește; • недавно відбудований – nu demult restaurat; • у центрі – în centrul; • майдан – piață; • через місто тече річка – prin oraș curge râul; • здається – se pare; • дівня і квітуча – străveche și înfloritoare; • Дніпрові кручі – strămtorile Niprului; • урочисто вбраний – îmbrăcat de sărbătoare; • гомонять фонтани – aici: bubuie havuzele; • йдем мерщій – mergem imediat.

МІСТА УКРАЇНИ

У нашій країні є багато міст. Вони великі і маленкі, дівні і молоді. До великих і старовинних міст належать: Київ – столиця

нашої Батьківщини, Львів, Харків, Одеса. До менших – Івано-Франківськ, Чернівці, Ужгород. До маленьких – Глибóка, Васильків, Сторожинець, Тячів, Кáнів, Умань, Яготін.

Сергій Шаповалов

*СЛОН

Вийшов слон на перон,
Слон сідає у вагон.
Слон у цирку – артист.
Він об'їздив сотні міст:

Львів, Житомир, Яготін,
Кáнів, Умань, Чигирін.
А тепер їде слон
На гастролі за кордон.

Словничок: • є багáто міст – sunt multe orașe; • дрéвні і молоді – străvechi și tinere; • слон – elefant; • сідає у вагон – se așează în vagon; • об'їздив сотні міст – a înconjurat sute de orașe; • їде на гастролі – merge în turneu; • за кордон – după hotare.

93, 94

У ГОСТЯХ

У неділю тáто, мáма, Тарáсик та Оксáнка сіли у великий автобус і поїхали в гóсті до дідуся і бабúсі. Вони жили у селі, мáли великий будинок і сад. Дідусь і бабúся радо зустріли гóстей. Обнімáли, цілувáли, пригощáли обідом.

Після обіду Оксáнка й Тарáсик побігли на луг. Там грáлися сільські хлопчики й дівчáтка. Оксáнка й Тарáсик грáли з ними, співáли пісень.

ПОДОЛЯНОЧКА

(Українська дитяча гра)

Десь тут булá подоляночка,
Десь тут булá молодесенька.
Тут вона впáла,
До землі припáла.
Личко не вмивáла, бо воді не мáла.
Ой встань, встань, подоляночко,
Обмий личко, як ту скляночку.
Та візьмися в бóки,
Поскачи три скóки.
Підскочи до рáю,
Візьми дівчá скрáю.

Словничок: • радо – vesel; • обнімáли – îmbrățișau; • цілувáли – sărutau; • пригощáли – serveau; • після обіду – după masă; • побігли на луг – au fugit în câmp; • десь там – undeva acolo; • до землі припáла – s-a arlecat spre pământ; • обмий личко, як ту скляночку – spală obrajii așa ca pe acel păhărel; • візьми скрáю – ia de la margine.

КОЛОБОК

(Українська народна казка)

Жили-були дід та баба. Одного разу попросив дід бабу спекти йому колобка.

Пішла баба у комору, просіяла борошна, замісила тісто та й спекла колобка. Поклала його на вікно. А колобок скотився і побіг стежкою. Біжить, біжить, аж йому назустріч йде зайчик. Зайчик каже:

– Колобок, колобок, я тебе з'їм.
– Не їж мене, зайчику, я тобі пісеньку заспіваю, – сказав колобок.

– Ану заспівай!
– Я по засіку метений,
Я із борошна спечений, –
Я від баби втік,
Я від діда втік,
То й від тебе втечу!

Та й побіг... Аж іде вовк.

– Колобок, колобок, я тебе з'їм!
– Не їж мене, вовчику, я тобі пісеньку заспіваю.

– Ану заспівай!
– Я по засіку метений,
Я із борошна спечений, –
Я від баби втік,
Я від діда втік,
Я від зайця втік,
То й від тебе втечу!

Та й побіг... Аж іде ведмідь.

– Колобок, колобок, я тебе з'їм!
– Не їж мене, ведмедику, я тобі пісеньку заспіваю.

– Ану заспівай!
– Я по засіку метений,
Я із борошна спечений, –
Я від баби втік,
Я від діда втік,
Я від зайця втік,
Я від вовка втік,
То й від тебе втечу!

Та й побіг...

Біжить та й біжить дорогою... Зустрічається з лисичкою:

– Колобок, колобок, я тебе з'їм!
– Не їж мене, лисичко-сестричко, я тобі пісеньку заспіваю.

– Ану заспівай!
– Я по засіку метений,
Я із борошна спечений, –
Я від баби втік,
Я від діда втік,
Я від зайця втік,

Я від вівка втік,
Я від ведмєдя втік,
То й від тебе втечу!

– Ну і гáрна ж пісня! – каже лисічка. – От тільки я недочуваю трóхи. Заспівай-бо ще раз та сідай до мене на язик, щоб я краще чула.

Колобок скóчив їй на язик та й почав співа́ти:

– Я по за́сіку мєтений...

А лисічка – гам його́! Та й з'їла!

Словничок: • пішла у комо́ру – s-a dus în hambar; • просіяла борошна – a cernut făină; • замісила тісто – a frământat aluat; • спекла колобка – a copt gogoaşa; • покляла на вікно – a pus pe fereastră; • скотівся – s-a duruit; • побіг стéжкою – a fugit pe sărare; • по за́сіку мєтений – măturat de pe hambar; • із борошна спечений – din făină copt; • втечу – o să fug; • не їж менé – nu mă mânca; • я тобі пісеньку заспівую – eu o să-ţi cânt un cântec; • ну і гáрна ж пісня! – uite ce cântec frumos!; • трóхи недочуваю – puţin nu aud; • щоб я краще чула – ca să aud mai bine.

97

Валентин Кириленко

ХУДОЖНИКИ

На столі́ було́ не пу́сто:
Мóрква, рі́па і капу́ста,
І карто́пля, й бу́рякі,
І сала́т, і огі́рки.
Захоті́лося зайча́там
Все отé намалюва́ти.
Ну а по́ки малюва́ли,

Потихе́ньку все жува́ли:
І карто́плю, й бу́рякі,
І сала́т, і огі́рки,
Мóркву, рі́пу і капу́сту.
На столі́ дубо́вим пу́сто...
Схамену́лися зайча́та:
– Що ж тепе́р намалюва́ти?

Словничок: • художники – pictori; • на столі́ було́ не пу́сто – pe masă era totul; • потихе́ньку жува́ли – încetîşor au mestecat; • схамену́лися зайча́та – iepuraşii s-au dezmeticit.

98

ЖУРАВЕ́ЛЬ

Зана́дився жураве́ль, жураве́ль
До ба́биних конопе́ль, конопе́ль.

Приспів: Сякий, такий жураве́ль,
Сякий, такий довгоно́сий,
Сякий, такий довгоно́гий,
Сякий, такий виступа́є,
Конопе́льку вищипа́є,
Конопе́льку вищипа́є.

Оце́ тобі́, жураве́ль, жураве́ль,
Не літа́й до конопе́ль, конопе́ль

Приспів.

Щоб ти бiльше не лiта́в, не лiта́в,
Конопельку не щипа́в, не щипа́в.

Приспiв.

Словничок: • занадився журавель – a început se umble; • сякий, такий – obraznic; • довгоно́сий – cu nasul lung; • довгоно́гий – cu picioarele lungi; • виступа́є – umblă; • конопельку вищипа́є – smulge cânepă; • оце тобі – așa îți trebuie; • не лiта́й – nu zburai.

99

Наталя Притулик

ВВІЧЛИВІ ЗВІРЯТА

Зайчісько моркви́ну прині́с до сніда́нку,
Зайчісі́ бажа́є він “Доброго ра́нку!”

Ведме́дик дзбан ме́ду поста́вив на пень,
Під ним їжачка́ він зустрів: “Добрий день!”

І во́вку прие́мно – вся лють його́ та́не,
Коли сі́рий чу́є: “Тебе́ я вітаю!”

Лисі́чка накі́нула ху́стку на плéчі,
Піду́ побажа́ю я всім “Добрий ве́чiр!”

Словничок: • дзбан – ulciog; • їжачо́к – agici; • лють та́не – te faci mai bun; • накі́нула на плéчі – a pus pe umeri; • побажа́ти – a dori.

100

Петро Бондарчук

ЧОМ ЗІБРА́ВСЯ ГУРТО́К?

Від поро́га до ворі́т
Йдуть за Олею услі́д
Попеля́стий кіт-воркі́т,
За котом – соба́ка Жу́рка,
По́тім – ку́рка,
Да́лі – гу́си чере́дою...

– Що то бу́де? –

Бородо́ю

За сті́жком трясе́ цапо́к. –
Чом зібравсь такий гурто́к?
Та ж у Олі –

Пиріжо́к!

Ну, а Оля не скупá,
Всім по кри́хті нащипá:
Коти́ку,

Щоб мурча́в,

Жу́рці,

Щоб ко́тика не чіпа́в,

Півнику,
Щоб гáрно співа́в,
Ку́рочці,
Щоб сокота́ла,
Гу́сям,
Щоб гелгота́ли...
Тут цапо́к із-за стіжка́:
– І мені
Дай пиріжка́,
Обіця́ю від сьогодні
Не топта́ть грядки́ горóдні.

Словничок: • від поро́га до ворі́т – de la prag rînă la poartă; • йдуть услід – merg în urmă; • попелястий кіт – pisică cenușie; • гу́си чередо́ю – cârd de găște; • трясе́ боро́дою – scutură din barbă; • за стіжко́м – după stogul de fân; • чом зібравсь гу́рто́к? – s-a strâns o grupă; • не скупá – nu-i zgârcită; • по крихти́ нащипá – gure câte-o bucățică; • щоб мурча́в – pisica să fie împăcată; • щоб не чіпа́в – să nu atingă; • щоб сокота́ла – găina să cotcodăcească; • обіця́ю – făgăduiesc; • не топта́ть грядки́ горóдні – n-o să calc straturile din grădină.

101, 102

Лариса Колос

Всі ми ді́ти, всі ми різні,
Як бага́то нас!
Всі ми рідні у Вітчизни
Гáрні й без прикра́с.

Рі́зні мо́ви в нас і та́нці,
Стра́ви і пі́сні,
Та усі́ до шко́ли вранці
Йдемо́ день при дні.

Словничок: • гáрні й без прикра́с – suntem diferiți; • різні мо́ви, різні та́нці – limbi diferite, jocuri diferite; • стра́ви, їжа – mâncări; • день при дні – în fiecare zi.

ЗМІСТ

ЧАСТИНА I

1.	Ми живемо в Україні	4
2, 3.	Ми вивчаємо українську мову	6
4, 5.	Хто я?.....	8
6, 7.	Знайомство.....	10
8, 9.	Родина.....	12
10, 11.	У Країні Ввічливості	14
12.	Вдома	16
13.	Курочка ряба.....	17
14, 15.	Мої іграшки	18
16.	Гра «Кіт і миші»	20
17, 18.	У Країні Ввічливості. Чарівні слова.....	22
19, 20.	Школа	24
21, 22.	Клас	26
23, 24.	Урок. Навчання	28
25.	На перерві.....	30
26.	«Гуси, гуси, додому!»	31
27, 28.	Навчальні речі.....	32
29, 30.	Лічба (1–10)	34
31, 32.	Кольори. Ми малюємо	36
33, 34.	Осінь	38
35.	Людина.....	40
36, 37.	Дерев'яний хлопчик.....	42
38, 39.	Гігієна	44
40, 41.	Одяг	46
42, 43.	Взуття	48
44.	Свято Миколая	50
45, 46.	Новий рік.....	52
47.	Різдвяні свята в Україні	54
48, 49.	Зимові розваги.....	56
50, 51.	Продукти харчування, їжа.....	58
52, 53.	Посуд.....	60
54, 55.	Лисиця і журавель.....	62
56, 57.	Фрукти	64
58.	Що ми п'ємо?	66
59.	У кав'ярні.....	67
60, 61.	Де вони живуть?	68
62, 63.	Рукавичка	70
64, 65.	Свійська птиця	72

66, 67.	Свійські тварини.....	74
68.	Два півники	76
69.	Півник з півником дружили.....	77
70.	Наші пернаті друзі.....	78
71.	Весна прийшла	80
72.	Мамине свято	81
73.	Тарас Шевченко – великий український поет.....	82
74.	Наше село. Хата	84
75, 76.	Весна в селі	86
77, 78.	Ходить гарбуз по городу	88
79, 80.	Ріпка	90
81, 82.	Великдень	92
83, 84.	Місто. Транспорт.....	94
85.	На вулицях міста.....	96
86.	У транспорті	97
87, 88.	Будинок. Квартира. Меблі	98
89.	Україна – наша Батьківщина	100
90.	Київ – столиця України.....	102
91, 92.	Мій рідний край	104
93, 94.	У гостях у бабусі й дідуся	106
95, 96.	Колобок	108
97.	Художники	110
98.	Унадився журавель до бабиних конопель.....	111
99.	Ввічливі звірята.....	112
100.	Чом зібрався гурток?.....	113
101, 102.	У літньому таборі.....	114
	До побачення, школо!	116

ЧАСТИНА II

Тексти для аудіювання, проговорювання, заучування напам'ять 117

Навчальне видання

Ольга ХОРОШКОВСЬКА
Оксана ПЕТРУК

УКРАЇНСЬКА МОВА

для загальноосвітніх навчальних закладів
з навчанням молдовською мовою

Усний курс

1 клас

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки,
молоді та спорту України*

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

Редактор Любов Кириєнко
Художній редактор Ігор Шутурма
Коректор Ольга Тростянчин

Формат 70×100¹/₁₆. Ум. друк. арк. 13,0.
Обл.-вид. арк. 15,5. Тираж 371 пр.
Зам. № 192-12.

Державне підприємство
«Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Світ»
79008 м. Львів, вул. Галицька, 21
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2980 від 19.09.2007
www.svit.gov.ua
e-mail: office@svit.gov.ua
svit_vydav@ukr.net

Друк на ПРАТ «Львівська книжкова фабрика «Атлас»,
79005 м. Львів, вул. Зелена, 20
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК 1110 від 08.11.2002